

Besluit 81/20

Voorgestelde behandeling

PS-vergadering : 27 november 2020

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 11 september 2020

Datum

27 november 2020

Documentnummer

4792707

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

gelezen het voorstel van de Griffier, d.d. 27 oktober 2020 - 4776060;

gelet op artikel 46, derde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2020;

besluiten:

vast te stellen de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 11 september 2020.

's-Hertogenbosch, 27 november 2020
Provinciale Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de griffier,

mr. S.M. Otters-Bruijnen, plv.

mr. K.A.E. ten Cate

VASTGESTELD

PS 81/20 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant op 11 september 2020

Inhoudsopgave	
Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	4
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	7
Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten de heer R. Bergsma	7
Afscheid Statenlid de heer J.P.E. Bankers	8
Actualiteit	10
Actuele motie M136-2020 Provinciale Staten 11 september 2020 'Goed voorbeeld doet goed volgen', ingediend door de Statenfracties van SP, GroenLinks, D66, Partij voor de Dieren en PvdA	10
Bespreekstukken	17
62/20 Middelen voor ondersteuning van de philharmonie zuidnederland voor de jaren 2022-2024	17
71/20 Vaststellen Herstelbesluit Windenergie A16	50
Stemming	55
68/20 Lijst ingekomen stukken vergadering Provinciale Staten 11 september 2020	63
65/20 Notulen vergadering Provinciale Staten 5 juni 2020	63
69/20 Notulen vergadering Provinciale Staten 19 juni 2020	63
Sluiting	64

Index gesproken personen

Altundal MIB, N., 10, 12, 13, 14, 16, 22, 24, 32, 34, 35, 38, 40, 46, 47, 48, 55, 56, 58, 59, 60, 61
Berg, H.F. van den, 50, 51, 52, 53, 62
Bergsma, R., 8
Broek, H.W. van den, 15, 17, 31, 45, 53, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 63
Brouwers, drs. J.F.X.M., 15, 17, 30, 45, 53, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63
Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 8
Diemen-Vereijken, mw. F.J.H.M. van, 13, 14, 17, 27, 41, 47, 48, 52, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 62
Dijk, mw. E. van, 14, 17, 29, 30, 36, 44, 45, 49, 50, 56, 57, 58, 59, 60, 61
Dirken, mw. ir. A.M.W., 50, 51, 62
Duijs, F.B.G., 51
Everling, M.J., 52, 62
Hattem, LLB, A.W.J.A. van, 14, 17, 21, 23, 28, 33, 36, 37, 39, 42, 46, 47, 48, 56, 57, 58, 59, 60, 61
Hendriks, C.A., 13, 16, 24, 40, 46, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62
Hoon, mw. A.J.M. de, 9
Kessel, mw. J.J. van, 8
Meeuwis-van Langen, mw. H.E.M., 13, 16, 19, 20, 26, 30, 37, 41, 55, 56, 58, 60, 61, 62
Meijer, A.A., 17, 19, 20, 21, 41, 59
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M., 64
Pinxteren, W.F.C. van, 12, 20, 33, 34, 35, 36, 38, 46, 49, 50
Rennes, H.A.G., 53, 54
Rutjens, W.H.A., 16, 21, 22, 23, 40, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 62
Scholder-Penders, mw. G.M., 12, 13, 16, 18, 20, 29, 35, 40, 44, 55, 56, 57, 58, 60, 61
Smeulders, MA, S.J.A.H., 16, 62
Vlasveld, mw. A.I., 31, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 63
Voorzitter, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64
Vreugdenhil, ing. H.J., 15, 17, 30, 31, 32, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 63
Wel, ir. M.C. van der, 15, 17, 53, 54

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS
mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bekker, M.A. de	Forum voor Democratie	Bergen op Zoom
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bergsma, R.	CDA	Woudrichem
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Bräuner, mw. G.E.A.	VVD	Veghel
Broek, H.W. van den	Lokaal Brabant	Reek
Brouwers, J.F.X.M.	50PLUS	Son en Breugel
Deryckere, M.N.R.C.	CDA	Udenhout
Diemen-Vereijken, mw. F.J.H.M. van	GroenLinks	Cuijk
Dijk, mw. E. van	PvdA	Eindhoven
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Duijs, F.B.G.	Forum voor Democratie	Maren-Kessel
Everling, M.J.	SP	Uden
Gremmen, R.J.	VVD	Berghem
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Vinkel
Heer, drs. ing. C. de	CDA	Eindhoven
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hendriks, C.A.	CDA	Erp
Heusden-Wienen, mw. G.G.A.M. van	Forum voor Democratie	Lage Zwaluwe
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Janssen, R.P.M.	VVD	Rosmalen
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Tilburg
Karaaslan, T.	VVD	Nieuwkuijk
Kessel, mw. J.A.M. van	D66	Maarheeze
Kort MSc, M.V. de	PvdA	Vught
Linden, mw. J.J. van der	GroenLinks	Oss
Logister, E.H.P.	D66	Chaan
Ludwig, T.W.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Manders, drs. W.J.	VVD	Gemert
Meeren, C.J.R.F. van der	Forum voor Democratie	Bergen op Zoom
Meeuwis-van Langen, mw. H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Waalwijk
Oetelaar, J.C.M. van der	Forum voor Democratie	Schijndel
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M.	VVD	Vught
Panhuizen, A.V.	VVD	Tilburg
Philippart, M.J.A.	GroenLinks	Eindhoven
Roeles, S.G.	Forum voor Democratie	Sint-Michielsgestel
Roijackers, mw. H.I.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Rutjens, W.H.A.	Forum voor Democratie	's-Hertogenbosch
Scholder-Penders, mw. G.M.	VVD	Nuenen

Sjouw, mw. L.S.
Smeulders, S.J.A.H.
Smolders, H.A.J.
Spooren, A.J.M.
Stoop, drs. J.W.P.
Swinkels, H.A.J.M.
Thijssen, J.G.M.
Ven-Vogels, mw. A.J.M. van de
Vlasveld, mw. A.I.
Vreugdenhil, ing. H.J.
Wel, ir. M.C. van der
Wely, L.F.A.M. van
Zwart, mw. P.S.

D66
PvdA
Forum voor Democratie
50PLUS
CDA
SP
CDA
CDA
Partij voor de Dieren
ChristenUnie-SGP
Partij voor de Dieren
Forum voor Democratie
VVD

Geldrop
Helmond
Tilburg
Breugel
Bergen op Zoom
Vught
Beers
Beek en Donk
Tilburg
Nieuwendijk
Rijsbergen
Oss
Lage Zwaluwe

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 11 september 2020

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten de heer R. Bergsma

Afscheid Statenlid de heer J.P.E. Bankers

II. Actualiteit

Actuele motie M136-2020 Provinciale Staten 11 september 2020 'Goed voorbeeld doet goed volgen', ingediend door de Statenfracties van SP, GroenLinks, D66, Partij voor de Dieren en PvdA

III. Bespreekstukken

62/20 Middelen voor ondersteuning van de philharmonie zuidnederland voor de jaren 2022-2024

71/20 Vaststellen Herstelbesluit Windenergie A16

IV. Stemming

68/20 Lijst ingekomen stukken vergadering Provinciale Staten 11 september 2020

65/20 Notulen vergadering Provinciale Staten 5 juni 2020

69/20 Notulen vergadering Provinciale Staten 19 juni 2020

V. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 11 september 2020

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning, voorzitter
mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Volgens de presentielijst zijn 52 leden aanwezig, te weten: Altundal, mw. Arts, Bankers, De Bekker, Van den Berg, Boon, mw. Bräuner, Van den Broek, Brouwers, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van Dijk, mw. Dirken, Duijs, Everling, Gremmen, Van Hattem, De Heer, Heijmans, Hendriks, mw. Van Heusden-Wiemen, mw. De Hoon, Janssen, mw. Van der Kammen, Karaaslan, mw. Van Kessel, De Kort, mw. Van der Linden, Logister, Ludwig, Manders, Van der Meeren, mw. Meeuwis-van Langen, Meijer, Van den Oetelaar, mw. Oitters-Bruijnen, Panhuizen, Philippart, Roeles, mw. Roijackers, Rutjens, mw. Scholder-Penders, mw. Sjouw, Smeulders, Spooen, Swinkels, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, mw. Vlasveld, Vreugdenhil, Van der Wel, Van Wely, mw. Zwart.

Afwezig: Deryckere, Stoop, Smolders.

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 14.53 uur.

De **voorzitter**: Dames en heren, mag ik uw aandacht? Nu met techniek, en intussen gepassioneerd aanhanger van digitalisering als voorzitter, wil ik u vragen deze vergadering samen met mij te openen door te gaan staan en een kort moment van stilte te betrachten.

Er wordt een moment stilte in acht genomen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zo'n moment is altijd weer goed om je te realiseren dat er altijd grotere en belangrijkere problemen zijn dan wij hebben, maar het is toch vervelend, excuses dat het zo loopt, en uiteraard zullen we gaan kijken of dat in de toekomst vermeden kan worden.

Ik stel de agenda aan de orde en stel voor die te hanteren zoals ze is ingediend. Daarbij kan ik u melden dat de agendavergadering voorafgaand aan deze vergadering u heeft geadviseerd de actuele motie die is ingediend, eerste indiener SP, voor behandeling toe te laten. Ik stel voor dat advies te volgen. Wenst iemand daarover het woord? Nee, dan gaan we dat zo doen.

Ik meld u voorts dat alle moties en amendementen die tijdens deze vergadering worden ingediend door de griffie op iBabs zullen worden geplaatst onder Statendag 11 september 2020, onder agendapunt 12: ingediende moties en amendementen. U weet dat u deze digitaal dient in te dienen bij de griffier.

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten de heer R. Bergsma

De **voorzitter**: Dan zijn we nu bij het tweede punt van deze agenda, en dat betreft het onderzoek naar de geloofsbrieven en de toelating en beëdiging van een nieuw lid van Provinciale Staten, de heer Bergsma. Dat is actueel geworden doordat de heer Bankers zijn ontslag heeft ingediend. Er is dus een vacature en het Centraal Stembureau heeft de heer Bergsma tot zijn opvolger benoemd. Om die reden

zullen we overgaan tot het besluit tot zijn toelating. De geloofsbrieven zijn uiteraard eerst onderzocht door een commissie uit uw Staten, onder leiding van mevrouw Van Kessel en verder bestaande uit de heer Van den Oetelaar en mevrouw Van Diemen. Ik wil de voorzitter van de commissie, mevrouw Van Kessel, vragen verslag van de werkzaamheden uit te brengen. Het woord is aan mevrouw Van Kessel.

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Voorzitter. De door u benoemde commissie heeft de geloofsbrieven van de heer Bergsma onderzocht en in orde bevonden. De heer Bergsma voldoet aan de voorwaarden voor het lidmaatschap van Provinciale Staten en vervult volgens zijn eigen opgave geen openbare betrekkingen die onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van Provinciale Staten. De commissie adviseert uw Staten dan ook om te besluiten tot toelating van de heer Bergsma.

De **voorzitter**: Ik dank de commissie voor de verrichte werkzaamheden en stel voor het besluit tot toelating te nemen, gehoord het advies van de commissie. Dat kan bij acclamatie, zie ik. Dank u. Dan wil ik nu de heer Bergsma vragen zich naar voren te laten geleiden voor de eed en de griffier vragen die voor te lezen, terwijl wij daarbij allen gaan staan.

De **griffier**: Ik zweer dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

De heer **Bergsma** (CDA): Zo waarlijk helpe mij God almachtig

De **voorzitter**: Van harte gefeliciteerd. Het is geloof ik de eerste keer dat ik dat moet doen zonder handdruk, en tevens de laatste keer; dat maakt het wel bijzonder. Van harte gefeliciteerd en maak er wat moois van. Er zijn bloemen en die zullen op een 'coronaproof' wijze worden uitgereikt. Ik wil u vragen nog even plaats te nemen op de stoel aan de zijkant en een applaus valt u ten deel.

Applaus

Afscheid Statenlid de heer J.P.E. Bankers

De **voorzitter**: Voordat de heer Bergsma zijn plaats inneemt, is het denk ik goed om John, de heer Bankers, nog een paar woorden toe te voegen. U ziet dat wij ons best hebben gedaan om uw lidmaatschap van deze Staten zo lang mogelijk te rekken. Uw ontslag heeft u al in mei ingediend, maar nu komt er toch een einde aan, en dat heeft alles te maken met de aanvaarding van uw benoeming tot wethouder van de mooie gemeente Asten. U had, dat weet ik, graag langer deel willen uitmaken van onze Staten, omdat u met passie en engagement dat Statenlidmaatschap eerder had aanvaard. Maar zo iets komt op je weg, het wethouderschap in Asten, bij het vertrek van, als ik me goed herinner, de heer Martens, uw voorganger, met een grote staat van dienst in de gemeente. U treedt dus in zijn voetsporen. Dat heeft u bewust aanvaard en u weet dat de consequentie dan kan zijn dat dat betekent dat u hier aan het einde van uw werkzaamheden bent gekomen. Maar ik zeg toch met grote waardering dat wij hebben genoten van uw inzet en uw engagement op meerdere terreinen. Allereerst wil ik als voorzitter van PS zeggen dat u een van de technisch voorzitters was die menig themavergadering van het thema natuur en milieu heeft voorgezeten,

extra betrokkenheid getoond heeft dus voor de werkzaamheden van onze Staten. U heeft op 19 juni een maidenspeech gehouden over de opdracht 'Veilig en weerbaar Brabant' en ik kan u zeggen: dat zal u als wethouder in Asten ook nog wel gaan bezighouden.

Veel dossiers gedaan, een grote ervaring hier ingebracht. We verliezen dus iemand die ervaren was in het bestuur en die gepassioneerd mee voor Brabant wilde zorgen. Het mooie nieuws is dat u dat op een andere plek op uw manier toch gaat doen.

Ik dank u namens ons allemaal voor deze periode hier en wens u uiteraard alle succes, namens ons allen, in de gemeente Asten in uw nieuwe verantwoordelijkheid. Er horen bij een afscheid een traditioneel cadeau en bloemen. Normaal worden die netjes uitgereikt, de roemer en de bloemen, u begrijpt dat dat nu anders moet. Die komen u toe en zullen straks ergens in de zaal klaar staan, zodat u ze mee kunt nemen. Ik wens u ook persoonlijk veel succes en dank u nogmaals zeer voor de hier verrichte werkzaamheden. Een applaus ook voor u.

Applaus

De **voorzitter**: Dan geef ik nu het woord aan uw fractievoorzitter, mevrouw De Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Beste John. Vandaag neem jij na 534 dagen afscheid van deze Staten en van onze fractie, wat mij betreft veel te vroeg, want we hadden jou heel graag nog langer in ons midden gehad, als fijne collega, omwille van je deskundigheid en het geluid van de Peelregio. Het waren immers de inwoners van de Peel die jou vorig jaar tot hún man in de Staten kozen. Met maar liefst 4858 stemmen bezorgden ze je zelfs een voorkeurszetel, wat laat zien dat jouw inzet voor hun streek niet onopgemerkt is gebleven. Gelukkig raken ze je in De Peel vandaag niet kwijt. Sinds 14 april van dit jaar ben jij namelijk wethouder in jouw woonplaats Asten met uitdagende portefeuilles als ruimtelijke ordening, natuur, milieu, mobiliteit, toezicht en handhaving. Het zijn die onderwerpen waarop jij ook hier in de Staten van begin af het verschil hebt willen maken, geïnteresseerd als je bent in sociaalmaatschappelijke vraagstukken. Betere mobiliteit, voldoende woningen, een krachtig buitengebied en meer geld voor de bestrijding van ondermijning liet jij de griffie optekenen voor de provinciale website. Ik ben blij en trots dat het je nog gegeven was om de afgelopen zomer eindelijk je maidenspeech te houden over de bestuursopdracht 'Veilig en weerbaar Brabant', een thema dat jou en ook het CDA aan het hart gaat en waarvan het onlangs verschenen manifest "Een Pact voor de Rechtsstaat" van Peter Noordanus de urgentie nog eens onderstreepte. Waar anderen naar goed gebruik hun eerste plenaire bijdrage in dit huis voorzien van een persoonlijke omlijsting koos jij ervoor om meteen ter zake te komen. Zo ken ik je en het tekent je als politicus. Je bent een man van de inhoud en niet van de franje, en je neemt het liefst niet meer tijd dan noodzakelijk. Uitstekende eigenschappen voor een technisch voorzitter, die goed voorbereidt, weloverwogen tewerk gaat en te allen tijde oog houdt voor de energie en de relatie met wie dan ook in dit huis. De start van deze Statenperiode was stormachtig, niet in de laatste plaats voor onze fractie. Zaten wij weer eens met z'n allen bijeen en liepen de emoties hoog op, dan bracht jij op nuchtere wijze balans in een gesprek, of trok jij de angel uit de discussie. Met je uitstekende politieke en sociale antennes ben jij toen voor je fractiegenoten een echte steunpilaar gebleken, zowel voor als achter de schermen, John. Dank je wel daarvoor.

Gelukkig blijf je dus voor Brabant en voor ons CDA behouden, zij het op een andere plek en in een andere functie, eentje die jou op het lijf is geschreven, maar die zich lastig laat combineren met de praktijk van het Statenwerk, vandaar jouw logische besluit om voortijdig afscheid te nemen en je volledig te wijden aan het wethouderschap in Asten. Namens ons allen wil ik jou ontzettend veel succes wensen. We gaan je volgen en ongetwijfeld ook heel veel terugzien, is het niet zakelijk, dan wel privé. Het ga je goed John

Applaus

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw De Hoon voor haar fijne woorden. Dan geef ik nu de gelegenheid om de zetel te verlaten, respectievelijk in te nemen, en u nogmaals alle goeds te wensen in het mooie Asten.

Actualiteit

De **voorzitter**: Nogmaals welkom aan Renze Bergsma, die in een geheel gedesinfecteerde omgeving aan de gang kan. Wij gaan beginnen met de actuele moties.

Actuele motie M136-2020 Provinciale Staten 11 september 2020 'Goed voorbeeld doet goed volgen', ingediend door de Statenfracties van SP, GroenLinks, D66, Partij voor de Dieren en PvdA

De **voorzitter**: Er is één actuele motie die ik eerder al heb genoemd. Ik geef de heer Altundal het woord, om namens de indieners kort de motie te toe te lichten en in te dienen. Aan hem het woord.

De heer **Altundal** (SP): Dank u wel, voorzitter.

Voorzitter. De SP dient samen met D66, GroenLinks, Partij voor de Dieren en PvdA de actuele motie 'Goed voorbeeld doet goed volgen' in. Deze motie roept het college van Gedeputeerde Staten op om ook zelf aan de oproep te voldoen die gedeputeerde Van Pinxteren met collega's van andere provincies heeft gedaan aan de minister voor cultuur en de Tweede Kamer om makers en gezelschappen die een positief advies hebben gehad, maar geen budget toegekend hebben gekregen, alsnog te honoreren. Terecht stelt het college dat alleen steun vanuit de regio niet voldoende is voor realisatie van de beoogde producties. Aanvulling vanuit het Fonds Podiumkunsten, dat ik voortaan FPK zal noemen, is essentieel. Anders, ik citeer uit de open brief: "Als er nu geen geld bij komt, staan veel makers buiten de vier grote steden met lege handen". Het is volstrekt logisch dat gedeputeerde Van Pinxteren daarbij denkt aan bijvoorbeeld Katja Heitmann, die recent nog de belangrijkste Nederlandse Podiumprijs heeft gewonnen, Paul van Kemenade, Panama Pictures en Matzer. De bijdrage van Brabant aan deze makers en gezelschappen is immers mede gestoeld op de verwachte bijdrage door het FPK. Zonder deze bijdrage dreigen deze inderdaad alsnog buiten de boot te vallen. Zoals wij er baat bij hebben dat makers en gezelschappen waarvan wij de aanvraag hier honoreren ook landelijk worden gefinancierd, zo geldt dat andersom natuurlijk ook. Uit een oogpunt van geloofwaardigheid zouden we dus in ieder geval die aanvragen die al door het FPK zijn gehonoreerd, maar bij ons vielen onder 'een positief advies maar geen budget', alsnog moeten honoreren.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Altundal** (SP): We kunnen de betrokken Brabantse makers inderdaad niet met lege handen laten staan. Dat is niet wenselijk voor deze makers, niet voor het Brabantse publiek, niet voor onze leefomgeving, ons vestigingsklimaat en onze Brabantse cultuur. Goed voorbeeld doet goed volgen, dus geef het juiste voorbeeld aan de minister en de Tweede Kamer en geef ook gehoord aan de oproep in deze motie.

Motie M136-2020: Goed voorbeeld doet goed volgen

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 september 2020;
constaterende:

- dat het advies van het Fonds Podiumkunsten niet-Randstedelijke provincies 'perplex heeft doen staan', gezien de onevenwichtige verdeling van Rijksmiddelen over Nederland;
- dat daartoe negen provinciebesturen, waaronder Noord-Brabant, de minister van Cultuur en de Tweede Kamer hebben opgeroepen de regionale groepen en gezelschappen met 'een positief advies maar geen budget', alsnog van een budget te voorzien;
- dat het IPO pleit voor verhoging van het budget om alle positief beoordeelde aanvragen van het FPK te honoreren en aanbod in het hele land te garanderen;
- dat onder de makers en gezelschappen met 'een positief advies maar geen budget' bij het FPK makers en gezelschappen zijn te vinden die wel al kunnen rekenen op subsidie vanuit Noord-Brabant (House of Nows, Paul van Kemenade, Katja Heitmann, Matzer en Panama Pictures);
- dat er anderzijds makers en gezelschappen zijn met 'een positief advies maar geen budget' van de Adviescommissie BrabantStad Cultuur, die wel kunnen rekenen op subsidie van het FPK (Afslag Eindhoven, Corpo Maquina, Strijbos & van Rijswijk);
- dat een overeenkomstige situatie geldt voor BioArt Laboratories in relatie tot de BIS, waar deze aanvraag landelijk is gehonoreerd, is er provinciaal sprake van 'een positief advies maar geen budget';
- dat er anderzijds makers en gezelschappen zijn met 'een positief advies maar geen budget' bij zowel FPK als de Adviescommissie BrabantStad Cultuur (Capella Pratensis, Stichting The 100 Hands en Dyana Donck Company);

overwegende:

- dat een oproep aan de minister van Cultuur en Tweede Kamer om extra budget ter beschikking te stellen voor makers en gezelschappen met 'een positief advies maar geen budget' ongeloofwaardig is als de provincie niet ook zelf aan deze oproep gehoor geeft;
- dat indien aan de oproep om extra budget te reserveren voor alle positief beoordeelde aanvragen bij het FPK gehoor wordt gegeven, tot een bedrag van 1,55 miljoen euro per jaar aan extra rijksmiddelen naar onze provincie kan komen;
- dat als we zelf het goede voorbeeld geven en ook als Brabant betrokken aanvragen met een positief advies maar geen budget, alsnog van een extra budget voorzien, daartoe een reservering nodig is van 654.200 euro per jaar voor aan de BIS en FPK gelieerde aanvragen;

roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- ter bekrachtiging van de oproep aan de minister van Cultuur en de Tweede Kamer, gezien hun positieve advies bij zowel BIS, FPK als de Adviescommissie BrabantStad Cultuur de aanvragen van BioArt Laboratories, Afslag Eindhoven, Corpo Maquina, Strijbos & van Rijswijk, Capella Pratensis, Stichting The 100 Hands en Dyana Donck Company alsnog te honoreren;
- daartoe voor de komende vier jaar (planperiode) 2.616.800 euro te reserveren, bij voorkeur uit de algemene middelen;

en gaan over tot de orde van de dag."

Nurettin Altundal, SP

Anne van Diemen-Vereijken, GroenLinks

Ine Meeuwis-van Langen, D66

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Edith van Dijk, PvdA.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw bijdrage. De gedeputeerde heeft het woord.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Met de oproep die net werd genoemd, en die via het IPO gedaan is, heb ik, denk ik, invulling gegeven aan de opdracht die ik via uw Staten heb gekregen op 19 juni jl., om alles in het werk te stellen om ervoor te zorgen dat vanuit Den

Haag meer middelen naar Brabant zouden komen. Echter, enig perspectief. De discussie over dit soort toekenningen speelt al iedere vier jaar, en niet alleen iedere vier jaar opnieuw hier en bij het Rijk, maar ook in de gemeenten. Met het vaststellen van de begroting 2020 hebben uw Staten het budget voor de regeling zoals wij die toegepast hebben, vastgesteld. In januari hebben wij de regeling opengesteld en op basis daarvan hebben wij de regeling afgehandeld en de subsidies verleend, waardoor we de opdracht van uw Staten hebben uitgevoerd. Op dit moment liggen er wel een veertiental zienswijzen die nog beoordeeld moeten worden en daar zal ik verder ook niet op ingaan. Er is dus in de begroting geen ruimte voor extra honorering. De instelling van het plafond voor de regeling zoals wij die hier in Brabant hebben toegekend was iedereen die meedeed duidelijk. Honorering op basis van een onafhankelijk advies, dat leidde tot een rangordening met voor de beste scores een positief advies, wil niet altijd zeggen toekenning van een honorering. Dat was ook duidelijk bij het begin en de instelling van de regeling.

U vraagt nu, als indieners van de motie, vijf specifieke instellingen te honoreren. Dat is juridisch niet mogelijk. Immers, op dat moment zou ik ook alle instellingen die zich boven deze vijf instellingen bevinden, en onder de zaagsnede, ook moeten honoreren, en dan betekent dit in z'n totaliteit een extra budget van 6,2 miljoen euro structureel. De ranglijst zoals die is vastgesteld kunnen wij niet aanpassen en willen wij ook niet aanpassen, en nogmaals: ik heb u net al geduid op veertien zienswijzen die tegen die ranglijst zijn ingediend, en wij wachten de advisering daarvan af.

Tot zover. Overigens wil ik u er ook op wijzen dat mogelijk volgende week dinsdag door de minister nog wat extra's toegekend zal worden.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Ik geef nu de heer Altundal de gelegenheid om in één minuut te reageren. Ga uw gang.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter. Dank u wel voor de toelichting. Alleen, kijk: vorig jaar bij het vaststellen van de budgetten, dat geldt ook voor de minister en voor het Rijk. De gedeputeerde haalt veertien zienswijzen naar voren en wij vragen juist bovenop dat wat de provincie op dit moment aan subsidie toekent, voor de andere zeven waar een positief advies is, maar geen budget, die mee te nemen. Het ontbreekt ons aan alle criteria waarom de provincie ervoor kiest om vijf fondsen te subsidiëren, terwijl er vanuit het Fonds Podiumkunsten geen middelen zijn, maar gezelschappen/makers die wel vanuit het FPK gefinancierd worden niet te financieren. Voor de geloofwaardigheid en de consistentie van het beleid zul je als provincie zelf het voorbeeld ook moeten toepassen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Altundal voor zijn bijdrage. De gedeputeerde heeft ook één minuut.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Dank je wel, voorzitter. Wij hebben met elkaar een plafond vastgesteld voor de regeling. Binnen die regeling, en dan herhaal ik het nog maar een keer, hebben wij alle middelen die beschikbaar waren ingezet op basis van de rangorde zoals die vastgesteld is met elkaar op basis van een onafhankelijke adviescommissie. Ik heb geen extra middelen meer om in te zetten. Als wij verderop in de rangorde partijen zouden moeten honoreren, met daartussenin partijen die niet gehonoreerd worden, dan zullen we die ook moeten honoreren, en dan komt het echt op een budget van 6,2 miljoen euro.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik geef nu de gelegenheid aan de fractie van de VVD, desgewenst. Ja, mevrouw Scholder.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Dank u wel voorzitter. De VVD heeft samen met CDA, Forum voor Democratie en Lokaal Brabant schriftelijke vragen gesteld aan GS over de verdeling van de Rijksmiddelen

voor podiumkunsten. De VVD wacht Prinsjesdag met belangstelling af. In Den Haag is door het CDA gevraagd hoe het kan dat de geografische verdeling uit de regeling is verdwenen. Misschien kunnen GS ons dit verklaren.

De actuele motie die de SP samen met andere partijen vandaag indient past beter bij de begrotingsbehandeling. Daar kunnen we besluiten hoe we binnen de bestuursakkoordmiddelen met de verdeling van subsidies kunnen omgaan-

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter, mag ik interrumpen?

De **voorzitter**: Ik sta geen interrupties toe. Mevrouw Scholder heeft het woord.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Omdat de motie vandaag als actuele motie is ingediend, gaat de VVD ervan uit dat een soortgelijke motie niet ook weer bij de begroting terugkomt. De VVD vindt de motie niet passen binnen de lijn van het bestuursakkoord en zal daarom tegen deze motie stemmen.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Forum voor Democratie behoefte aan het woord? Nee. Ik moet even wennen aan waar jullie allemaal zitten hoor. De fractie van het CDA dan?

De heer **Hendriks** (CDA): Heel kort.

De **voorzitter**: Ja.

De heer **Hendriks** (CDA): Wij zijn het eens met de argumenten die de gedeputeerde geeft. We willen het houden bij het plafond dat we vast hebben gesteld. Tevens is het ook niet juridisch mogelijk, dus wij steunen het advies van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: De fractie van D66, behoefte? Mevrouw Meeuwis zie ik. Ja, ga uw gang.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voorzitter. Cultuur draagt bij aan de kwaliteit van het leven van de Brabanders, aan het woon- en werkklimaat en het versterkt het imago en de kwaliteit van de provincie en de steden. Juist nu onze provincie steeds meer in het oog springt als een stuk van de wereld waar mensen centraal staan en de ruimte krijgen en issues van verschillende kanten bekeken worden, is die energie van kunstenaars en gezelschappen mede bepalend. Brabantse culturele instellingen leveren in toenemende mate een bijdrage aan sociale innovatie en innovatieve oplossingen voor maatschappelijke opgaven. Juist nu is dat nodig. De situatie voor de minister is overigens precies hetzelfde, voorzitter. Maar juist nu wordt er te weinig geld voor cultuur uitgetrokken, terwijl in uw woorden en uw teksten wel veel waardering klinkt. Laat het niet bij mooie woorden. Geen woorden daden maar daden, en daarom hebben wij deze motie ook mee ingediend.

De **voorzitter**: Ik dank de fractie van D66. GroenLinks?

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Ja.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Diemen, ga uw gang.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Laat ik daar dan op aansluiten, op “geen woorden maar daden”. Volgens mij kan er zeker een kans komen dat er al meer financiën onze kant op komen om aan deze motie gestalte te geven, maar los daarvan denk ik dat een herbezinning op het plafond dat we hadden noodzakelijk is, om juist die cultuur binnen onze provincie, die eigenlijk laat zien hoe sterk die is, omdat mensen boven de zaaglijn komen, omdat mensen juist de kwaliteit leveren die we allemaal vragen, dat je daar een stap in zet. Ik vind het buitengewoon jammer dat ik weinig draagvlak vind om die stap te zetten.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Van Diemen. De fractie van de PVV? Ja, de heer Van Hattem. U heeft het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u voorzitter. De indieners van deze motie vragen om de komende vier jaar ruim 2,6 miljoen euro van ons belastinggeld te reserveren voor elitaire establishment-cultuursubsidieslurpers, en dat noemen ze dan ook nog “goed voorbeeld doet goed volgen”, met nota bene de SP, de zogenaamd Socialistische Partij, als eerste indiener van deze motie, en dan willen ze voor die cultuurclubjes zoveel geld, zoveel langjarige zekerheid vastleggen, terwijl mensen in de zorg, in de horeca, winkeliers, et cetera, et cetera, in de huidige coronacrisis het nakijken hebben. Zorg ervoor dat die mensen echt gesteund worden-

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter, dit is buiten de orde natuurlijk! Ik vind het te ver gaan om zorg en andere terreinen te betrekken-

De **voorzitter**: Mijnheer Altundal, ik kan u niet verstaan. U moet even in de microfoon spreken, want ik versta u niet.

De heer **Altundal** (SP): Ik vind het buiten de orde, buiten de motie, door allerlei dingen te vergelijken met de motie. Wij hebben het hier niet over zorg, wij hebben het hier over cultuur.

De **voorzitter**: Er is één minuut om commentaar te geven op de motie en ik ga niet van tevoren beoordelen of iemand iets mag zeggen, als ik het nog niet gehoord heb. Ik was aan het luisteren, maar uw punt is gemaakt, mijnheer Altundal, en gehoord. Mijnheer Van Hattem, rondt u af.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, maar misschien mag ik hier even heel kort op reageren-

De **voorzitter**: Nee, ik stel voor dat u gewoon uw betoog afmaakt.

De heer **Van Hattem** (PVV): Maar-

De **voorzitter**: Nee, dat debat gaan we dus niet doen. Maak uw betoog af.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dan maak ik mijn betoog af. Wij zorgen er liever voor dat de zorg geborgd wordt, borg de zorg-

De **voorzitter**: Dat had u al gezegd. Ik dank u voor uw bijdrage. De Partij van de Arbeid-fractie?

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Pfff, te gek voor woorden lijkt het wel, wat hier gebeurt: dat kunstinstituten van het Rijk bij een positief advies wel geld krijgen en de Brabantse niet, ondanks het positieve advies van

de Brabantse adviescommissie. Zo loopt bijvoorbeeld BioArt Laboratoires daarom ook subsidie mis van het Rijk, want zij moeten verantwoorden wat ze van anderen hebben gekregen. Dit is niet uit te leggen, ook niet na de oproep van negen provincies, waaronder Brabant, om meer geld. Daarom hebben wij deze motie mede ingediend, met een oproep voor boter bij de vis: bij een positief advies van het Rijk en de provincie honoreren we aanvragen. De motie gaat uit van "bij voorkeur uit eigen middelen", maar misschien kan de gedeputeerde ook eens een keer gaan zoeken in zijn eigen cultuurbegroting. Dat vinden we eigenlijk best wel een goed advies aan u.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw van Dijk. 50PLUS? Ja, de heer Brouwers. Ga uw gang.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Wij volgen het advies van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Brouwers. Partij voor de Dieren behoefte aan het woord? De heer Van der Wel zie ik.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter. Wij zien de afgelopen periode dat er steeds minder en minder en minder geld gaat naar cultuur, en dat vinden we een hele slechte zaak. In een vorige periode hadden we afgesproken dat instellingen met een positief advies van het Rijk ook een bijdrage van de provincie zouden krijgen. Dat vinden we al een toegift, dat vinden we eigenlijk al lastig om mee om te gaan en niet eerlijk, maar als we die regel in het verleden hebben afgesproken en deze instellingen scoren voldoende, dan vinden we ook dat ze beloond moeten worden, zeker vanuit Brabant. Dus daarom hebben we deze motie gesteund.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel. Lokaal Brabant?

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Kort, maar krachtig. De toelichting en uitleg die ik heb gekregen van de gedeputeerde is voor ons voldoende.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP?

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Toen ik de begroting las, had ik even het idee dat ik in een begrotingsbehandeling terecht was gekomen, want dat is precies de plek waar we dit soort dingen moeten bespreken: daar leggen we de kaders vast, daar leggen we de budgetten vast waarbinnen het college moet opereren. Ik zou eigenlijk dan ook de indieners willen vragen om deze motie gewoon aan te houden, bij de begrotingsbehandeling in te dienen en dan ook netjes met een dekking erbij te komen hoe dat ook gefinancierd moet worden. Want geld halen uit de algemene middelen is echt oud beleid, er zal echt ook een dekking bij moeten komen die je zelf zult moeten verzinnen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil. Ik geef kort het woord aan de gedeputeerde voor een laatste reactie.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ja, twee vragen heb ik gehoord, voorzitter. Eén ging over de regionale verdeling. De VVD duidde daarop: hoe kan het toch dat het op Rijksniveau zo anders geworden is? Inderdaad, in het regeerakkoord stond dat men ging voor regionale spreiding. Het effect op dit moment van de toepassing van de regeling vanuit Den Haag is dat het centraal ergens op een aantal plekken

terechtgekomen is. Juist daarom zijn wij in het zomerreces als IPO-gedeputeerden een dag de hei opgegaan, om dit eens met elkaar te bespreken en hebben we ook afgesproken dat we de minister van een advies gaan voorzien hoe deze regeling uiteindelijk werkt en wat eventueel een verbetering zou kunnen zijn.

Door mevrouw Van Diemen is gevraagd om een herbezinning. Ja, een herbezinning zal er komen op het moment dat wij met elkaar in gesprek gaan over het nieuwe beleidskader. Ik voer nu namens het college het oude beleidskader nog steeds uit. Zodra wij over het nieuwe met elkaar in gesprek gaan, is een herbezinning op een aantal punten mogelijk.

De **voorzitter**: Wilt u gaan afronden, mijnheer Van Pinxteren?

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Daarmee is het afgerond en ontraad ik nog steeds de motie.

De **voorzitter**: Oké, dank. Dan sluit ik de beraadslagingen en gaan we meteen stemmen over deze actuele motie, die als nummer heeft gekregen 136.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter-

De **voorzitter**: De heer Smeulders, ja.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel. De heer De Kort en ikzelf zullen ons op basis van artikel 38 onthouden van stemming over deze motie.

De **voorzitter**: Oké, waarvan akte, in de notulen vastgelegd.

Dan breng ik de motie, die, zoals gezegd, als stuknummer 20/20-136 heeft gekregen, in stemming. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Forum voor Democratie.

De heer **Rutjens** (FvD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Hendriks** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Altundal** (SP): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. Richting de medewerkers in de zorg, in de horeca en andere hardwerkende ondernemers die nu het water aan de lippen staat een volstrekt asociale motie.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Deze motie is verworpen. Dan gaan we nu verder met de bespreking van het eerste Statenvoorstel op de agenda vandaag.

Bespreekstukken

62/20 Middelen voor ondersteuning van de philharmonie zuidnederland voor de jaren 2022-2024

De **voorzitter**: Het betreft Statenvoorstel bij u bekend onder nummer 62/20, Middelen voor de ondersteuning philharmonie zuidnederland voor de jaren 2022-2024. Als eerste geef ik het woord aan de fractie van de VVD, bij monde van mevrouw Scholder, die haar maidenspeech gaat houden.

De heer **Meijer** (D66): Voorzitter-

De **voorzitter**: Ja, de heer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ja, voorzitter, ik had begrepen dat u een kort moment van schorsing zou inlassen, zodat de zaal eventueel in een minimale bezetting verder kan gaan met de bespreekstukken.

De **voorzitter**: Ja, fijn dat u mee oplet vandaag, dat gaan we inderdaad doen. Ik had op grote belangstelling gerekend voor nota bene de maidenspeech van mevrouw Scholder, dus dat zal de reden geweest zijn waarom ik dacht dat we het daarná zouden kunnen doen. Ik vind het eigenlijk wel van respect getuigen om dat te doen. Dus na de maidenspeech van mevrouw Scholder zal ik de vergadering schorsen, als u dat goed vindt. Dat lijkt me collegiaal iets beter. Ja? Maar u had een punt hoor, mijnheer Meijer, beide thumbs up. Maar nu gaan we luisteren naar mevrouw Scholder.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Dank u wel, voorzitter, en dan twee keer: ook dat u dit toestaat.

Vandaag mag ik uw Staten toespreken in mijn maidenspeech. Ik sprak al eerder in de Staten ten tijde van de voorgenomen fusie van Eindhoven met Nuenen c.a., toen in mijn hoedanigheid als fractievoorzitter voor de VVD Nuenen. Vandaag spreek ik hier als Statenlid.

Dan nu naar het statenvoorstel. Om te beginnen wil ik mijn waardering uitspreken voor de philharmonie zuidnederland. Ik ben een van die Brabanders die van de opgedragen concerten en klassieke muziek geniet. Maar vandaag gaat het om de inhoud. Voor ons ligt een Statenvoorstel waarin gevraagd wordt om voor de periode 2022 tot en met 2024 in te stemmen met het inzetten van maar liefst 4,5 miljoen euro ter ondersteuning van philharmonie zuidnederland. Het gaat dus om 1,5 miljoen euro per jaar ten laste van de voor vrijetijd, cultuur, sport en erfgoed gereserveerde bestuursakkoordmiddelen. De philharmonie krijgt geld uit diverse hoeken: het Rijk, de provincie Brabant, de provincie Limburg en de gemeente Eindhoven. De VVD-fractie wil de subsidiehoogte mede beoordelen aan de hand van de bijdrage van het orkest aan talentontwikkeling en (cultuur)educatie in Brabant. VVD Brabant zei het al in 2017: "We vertrouwen erop dat de philharmonie de komende periode haar meerwaarde bewijst als vitaal onderdeel van het Brabantse culturele ecosysteem. Op basis daarvan bekijken we de mogelijkheden om het orkest te ondersteunen." Door collega-Statensleden is in 2017 ook de term 'eigen broek ophouden' gebruikt.

Voorzitter, op een van de technische vragen die de VVD heeft gesteld antwoordden GS dat er formeel geen afspraken zijn gemaakt met philharmonie zuidnederland over de hoogte van het subsidiebedrag. Kunnen GS dit nog nader toelichten?

Voor VVD Brabant is het geen automatisme dat er provinciale steun voor philharmonie zuidnederland komt voor 2022 en de daarop volgende jaren. De vraag is, voorzitter, of de philharmonie haar meerwaarde in het Brabantse culturele ecosysteem heeft bewezen. Is er voldoende sprake van cultuureducatie en is de inspanning van philharmonie zuidnederland voor de inbreng van eigen geld voldoende?

Voorzitter. De subsidieaanvraag van philharmonie zuidnederland komt naar Provinciale Staten in een separaat Statenvoorstel. De VVD stelt voor philharmonie zuidnederland te behandelen zoals alle andere instellingen die de provincie om subsidie vragen. Kunnen GS ons toelichten: 1) hoe philharmonie zuidnederland aan deze status aparte komt? 2) kan de subsidieaanvraag van philharmonie zuidnederland meegenomen worden in de volgende subsidieronde voor de 'Hedendaagse Kunsten'? De VVD ziet het liefst dat de subsidie aan philharmonie zuidnederland naar 2024 toe wordt afgebouwd, zodat er ruimte ontstaat binnen het budget van 30 miljoen euro binnen de portefeuille vrijetijd, cultuur, sport en erfgoed. 3 miljoen euro slokt een groot gedeelte van dit budget op. De VVD wil graag een integrale afweging maken tussen de beschikbare middelen in de vrije begrotingsruimte op cultuur, sport en erfgoed. Zo is het belangrijk dat sport evenredig wordt gewaardeerd als cultuur. Sport houdt mensen vitaal en fit en stimuleert talentontwikkeling. Daarnaast is het cruciaal om de afweging te kunnen maken binnen de middelen van cultuur. Ik wil hierbij namens de VVD een amendement indienen, dat inmiddels in het bezit van de griffie is.

Voorzitter. Wat mij verraste is de mail die de woordvoerders vlak voor de vergadering van de gedeputeerde ontvingen, met de mededeling dat in tegenstelling tot eerdere berichten philharmonie zuidnederland het huurcontract met Muziekgebouw Eindhoven wel heeft verlengd. Voorzitter. Het is nog maar de vraag of philharmonie zuidnederland in Brabant blijft, of gaat verhuizen naar Limburg. Wat betekent een vertrek uit Brabant bijvoorbeeld voor het advies van de Raad van cultuur en de daarbij

behorende subsidie van het Rijk? De VVD vindt dat we over standplaats ten opzichte van subsidie duidelijke afspraken moeten maken. Voorzitter, leidt verandering van standplaats naar een locatie buiten Brabant bijvoorbeeld tot ontbindende voorwaarden? We zijn benieuwd naar de reactie van Gedeputeerde Staten.

Tot zover.

Amendement A32-2020.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 september 2020; behandelend Statenvoorstel 62/20 Middelen voor ondersteuning van de philharmonie zuidnederland voor de jaren 2022-2024;

besluiten:

het besluit: 'In te stemmen met 4,5 miljoen uit de incidentele ruimte van het begrotingsprogramma Vrije tijd en Erfgoed voor de ondersteuning van de philharmonie zuidnederland te bestemmen voor de periode 2022 tot en met 2024'

te schrappen en te vervangen door:

'In te stemmen met 1,5 miljoen uit de incidentele ruimte van het begrotingsprogramma Vrije tijd en Erfgoed voor de ondersteuning van de philharmonie zuidnederland te bestemmen voor 2022'."

Gaby Scholder-Penders, VVD.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw maidenspeech en er zijn zoals gebruikelijk, bloemen, maar ook die zullen coronaproof aan u worden uitgereikt. Van harte gefeliciteerd.

Applaus

De **voorzitter**: Ik meld voor de volledigheid dat het amendement waarover u sprak intussen als amendement nr. 32 is toegevoegd aan de beraadslagingen.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voorzitter, een punt van orde.

De **voorzitter**: Een punt van orde. Mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voorzitter. Ik weet dat ik mevrouw Scholder niet mag interrumpen, maar het is ook een punt van orde. Ik hoor haar spreken over een mail die gestuurd is door de gedeputeerde. Ik heb die informatie niet. We communiceren volgens mij via iBabs, dus hoe zit dat? Ik heb me op een heel ander debat voorbereid.

De **voorzitter**: Ik heb begrepen dat er een app is gestuurd aan de woordvoerders-, oké een mail-, maar inderdaad: dit is niet zoals het netjes hoort. Dus ik stel voor die informatie terstond op iBabs te plaatsen bij de stukken voor deze vergadering, anders beschikken we niet gelijkmatig daarover. Het is aan uw Staten straks om te beoordelen of u van die informatie wel of geen gebruikmaakt tijdens dit debat.

De heer **Meijer** (D66): Voorzitter, punt van orde. Het is een politieke hoofdzonde om Statenleden niet te informeren. Mijn fractie is niet geïnformeerd en ik heb geen idee waar dit over gaat. Blijkbaar is er een mail, of een app. Ik zou graag een schorsing willen, totdat ik weet wat hier nou precies aan de hand is, zodat wij ons ook als fractie kunnen voorbereiden op wat hier gebeurt. Want op het moment dat wij als fractie niet geïnformeerd zijn door de gedeputeerde, en ik hoor dat een andere fractie dat wel is, misschien is het een coalitieappgroep, ik heb geen idee, maar voor die tijd kan ik het debat niet verder vervolgen.

De **voorzitter**: U heeft een punt. Er wordt even onderzocht wat het precies is. Het is aan alle woordvoerders gestuurd, heb ik begrepen- Is dat niet waar?

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Misschien kan ik wat licht brengen. Ik heb hier de mail van de heer Van Pinxteren aan-

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Sta ik daarbij, mevrouw Scholder?

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Dat wilde ik u mededelen. Ik zie u niet in de verdeling staan.

De heer **Meijer** (D66): Voorzitter, mag ik een schorsing?

De **voorzitter**: Ik ga even met de gedeputeerde in beraad. Eén moment- Goed, ik heb begrepen dat er inderdaad iets gestuurd is richting een aantal leden van de Staten, niet aan alle. Ik verzoek de gedeputeerde die mail aanstonds aan iedereen bekend te maken en we zullen dan zien of de vergadering op dit punt kan worden voortgezet. Ik schors de vergadering voor tien minuten. Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is, de informatie wordt aan u allen ter beschikking gesteld en dan gaat u over de verdere orde van de vergadering. De vergadering is geschorst.

Schorsing (15.30-15.39)

De **voorzitter**: Mag ik u vragen uw plaatsen weer in te nemen. Ik heropen de vergadering. Mij is gemeld dat de informatie waarover net discussie was intussen aan u allen is gestuurd. Ik wil even het woord geven aan de gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Sorry voor het voorval dat nu heeft plaatsgevonden. Ik wil kort even aangeven hoe dit gelopen is. Hedenochtend tussen elf en twaalf hebben wij definitief te horen gekregen van de verhuurder en de huurder met welke tekst wij naar u zouden kunnen gaan rond de door hen behaalde afspraak en resultaat. Dat hebben wij gemeend de woordvoerders vóór de Statenvergadering te moeten melden en niet hier na de eerste termijn; dat leek ons niet goed. Daarbij is in alle hectiek één naam van de woordvoerders vergeten en heeft ook de slag om het via de griffie naar iedereen te sturen niet plaatsgevonden. Dat is wat er plaatsgevonden heeft en ondertussen hebt u allen de tekst. De inhoud spreekt mijns inziens voor zich.

De **voorzitter**: Oké. Ja, mijnheer Meijer?

De heer **Meijer** (D66): Voorzitter. Wij hebben als fractie overleg gehad over wat te doen met deze informatie. De gedeputeerde geeft gelukkig zelf ook aan dat hij een fout heeft begaan, maar wij vinden dit wel een grove fout. Het betreft de actieve informatieplicht en de routes die we daarbij te lopen hebben. Wij zullen daarom straks een motie van afkeuring indienen.

De **voorzitter**: Goed, dat meldt u. Ik stel vast dat de gedeputeerde excuses heeft aangeboden. Ik zeg ook als uw voorzitter tegen de gedeputeerde: dit is typisch zo'n geval van eens, maar nooit weer, want het is echt niet goed om de Staten niet breed te informeren als u informatie verstrekt. Er is een misverstand, dat heeft u ook gezegd, er zijn excuses aangeboden en ik stel voor daar nu kennis van te nemen. Mij is

gebleken dat u nu allen de informatie heeft waarover het ging; die is in iBabs gezet. U kunt zich vrij voelen om die wel of niet bij uw beschouwingen te betrekken en straks bij de afweging.

Dan geef ik nu het woord aan de fractie van Forum voor Democratie-

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter-

De **voorzitter**: De heer Van Hattem, ja.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik wil naar aanleiding van dit punt van orde nog wel even een opmerking maken. Ik sluit me aan bij wat de heer Meijer van D66 opmerkte over de actieve informatieplicht. Maar ik vind los van de procedure rond de actieve informatie ook de aard van de inhoud onduidelijk. Want wij krijgen dit nu out of the blue toegestuurd, maar in het hele Statenvoorstel is van een huurovereenkomst met het Muziekgebouw geen sprake. Ik zou daarom ook duidelijkheid willen hebben van de gedeputeerde waarom dit nu voor het voorliggende Statenvoorstel relevant is en of hier met bepaalde personen, fracties, partijen in dit huis over gesproken is, zonder dat andere fracties daarvan op de hoogte waren.

De **voorzitter**: Ik stel voor de gedeputeerde straks in zijn termijn de gelegenheid te geven om hier uitvoerig verantwoording over af te leggen. Ik geef nu het woord aan de heer Rutjens.

De heer **Meijer** (D66): Voorzitter, sorry, op een ander punt-

De **voorzitter**: De heer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ik wees u zojuist op een afspraak die we in de agendavergadering hebben gemaakt over een minimale bezetting. Ik kijk om mij heen en constateer dat mijn fractiegenote en ik misschien wel de enigen zijn die zich aan die afspraak houden. Misschien dat we daar toch nog even-

De **voorzitter**: U heeft een punt, maar u snapt waarom ik daar even mee gewacht heb: omdat het niet geheel ondenkbaar zou zijn geweest dat u een ordedebat had gevraagd over dit punt, en dan was het wel handig dat iedereen in de zaal was. Maar fijn, wederom, mijnheer Meijer, dat u scherp mee oplet. Ik schors de vergadering voor een enkele minuut, zodat al degenen die niet in deze zaal hoeven te zijn rustig en coronaproof de vergadering kunnen verlaten. De vergadering is twee minuten geschorst.

(Schorsing 15.42-15.44)

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. De heer Rutjens heeft het woord.

De heer **Rutjens** (FvD): Dank u wel, voorzitter; dan toch.

Het was een zaterdag-, of een vrije woensdagmiddag. Ik zat op de lagere school en met mijn moeder ging ik naar de stad, naar Den Bosch. We parkeerden de auto voor de kathedraalbasiliek van Sint Jan op de Parade. Samen liepen we naar het Casino; zo heette het theater aan de Parade toen nog. We waren niet de enigen. Meerdere ouders/verzorgers liepen met hun kinderen naar binnen. Sommige volwassenen begeleidten groepjes kinderen, een deel van een klas misschien. Rumoerig als kinderen zijn, zochten we onze plaatsen. Ik had de indruk dat ik niet de enige was die dit toch wel een beetje een bijzondere middag vond. Het ging immers niet zomaar om een film of een poppentheater, maar we hoorden al het Brabants Orkest, dat aan het stemmen was. Misschien daardoor was het niet echt nodig de vrij rumoerige kindergroep te vragen of te manen tot rust. Toen de dirigent het orkest liet beginnen, vulde de ruimte zich

met muziek die we niet elke dag uit de radio hoorden en als de radio al klassieke muziek weergaf, was er een verschil door de zaal en de ambiance, het live-optreden, dat zorgde voor een bijzondere, aandachtige en indachtige sfeer. Voor de goede verstaander: we zaten vrij vooraan, waardoor ik niet direct geconfronteerd werd met de belabberde akoestiek van het theater.

Het Brabants Orkest gaf vaker gratis of goedkopere uitvoeringen/concerten. Ik ben nog steeds dankbaar dat mijn moeder me meenam, omdat haar vrijetijd en huishoudgeld niet per se klassieke muziek als prioriteit moest hebben, dankbaar dat er sponsors waren, waarschijnlijk ook toen al belastingbetalers die dit mogelijk maakten, dankbaar aan de musici die voor de kindergroepen net zo serieus optraden als voor de echte, kunstminnende volwassenen. Graag ben ik daarna nog naar koffieconcerten geweest en heb weer later andere uitvoeringen van andere musici ook op andere plaatsen bijgewoond. Maar het begin lag toch echt daar, op die middag. Mijn eerste indruk van dit aspect van onze cultuur, ons muzikale cultureel erfgoed, was gemaakt.

Vandaag debatteren we of de philharmonie zuidnederland, een soort voortzetting van dat Brabants Orkest, ondersteund gaat worden uit de vrijetijdsgelden van de provincie. Ik vraag me af hoe dat in 2020 zo gaat. Met het doel om jongeren langdurig aan alternatieve kunst en muziek te laten wennen, gaven we 130.000 euro, waarvan 50.000 euro door de provincie, aan het Rauwkost Festival, waar negenhonderd bezoekers op af kwamen. De belangrijke boodschap van gendergelijkheid werd gebracht en voor 145 euro per persoon was een metamorfose in drag-up mogelijk, kon een bezoekje gebracht worden aan de pornozone Clit City, excuses, en als hoogte-, of dieptepunt, waren nog een handvol bezoekers over op het laatst voor de finale door de Punk Noise-band Cocaine Piss, wederom excuus voor het woord - zo heet die groep nu eenmaal -, de band Cocaine Piss dus, die brengt naar eigen zeggen een glitter shit-storm.

Waarom geven we ons geld daaraan uit? Misschien omdat een klein groepje cultuurpausen dat zo heeft bepaald, cultuurpausen die gewend zijn om voor anderen te beslissen wat wel en wat niet cultuur is, gewend om onderling het belastinggeld te verdelen, cultuurpausen die blijkbaar vinden dat muziek vooral atonaal moet zijn, schilderijen vooral niet figuratief mogen, architectuur vooral onpraktisch en tegen de menselijke maat en sculpturen niet aangenaam, laat staan mooi mogen zijn. Zo kan het dus gebeuren dat de Opera Zuid, die vaak begeleid wordt door diezelfde philharmonie, de Zauberflöte feministisch maakt. In de taal van Mozart betekent deze Vergewaltigung dat de muziek plots stopt, dat mensen anachronistische teksten van de Simone de Beauvoir oreren en daarna pas de wat hese tenor weer verder mag.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter-

De **voorzitter**: Ja, mijnheer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Ik luister met bewondering naar Forum voor Democratie, dat de bestaande cultuur bekritiseert-

De **voorzitter**: Wat is uw punt: een punt van orde, of wat wilt u doen?

De heer **Altundal** (SP): Hij stelt vraagtekens bij de cultuur die nu plaatsvindt, maar creëert zelf een cultuurvisie voor wat voor Forum voor Democratie cultuur blijkbaar moet zijn.

De **voorzitter**: Goed. Gaat u verder, mijnheer Rutjens.

De heer **Rutjens** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Steeds meer zotheid, zolang er maar een boodschap wordt verkondigd, in dit geval dus gendergelijkheid, en het wachten is op Black Lives Matter of andere

inclusieve of diverse thema's, mogelijk gemaakt ten koste van de goede smaak en uw portemonnee. Maar vandaag maken we het misschien mogelijk dat de philharmonie zuidnederland verder kan, gelukkig nog zonder die gekkigheid. Vandaag, 11 september, de dag dat aan onze westerse beschaving de oorlog werd verklaard-

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Rutjens** (FvD): -kunnen we een stukje beschaving nog laten voortbestaan.

De **voorzitter**: Mijnheer Rutjens: interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank u, voorzitter. Met een heel groot deel van het betoog van de heer Rutjens van Forum kan ik meegaan, alleen als hij zegt "we kunnen philharmonie zuidnederland zonder deze gekkigheid laten voortgaan": hij noemde zojuist zelf de gekkigheid die bij Opera Zuid wordt opgevoerd, en daar benoemt hij ook nog bij dat de philharmonie zuidnederland daar een bijdrage aan levert-

De **voorzitter**: En uw vraag is?

De heer **Van Hattem** (PVV): Mijn vraag is: beseft u wel dat in de bezoekersaantallen, waar deze subsidie mede op wordt gebaseerd voor philharmonie zuidnederland, dergelijke opvoeringen, met al die feministische thema's waar de heer Rutjens het over heeft, ook vallen onder het kader waar deze subsidie-

De **voorzitter**: Uw vraag is helder, de heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (FvD): Ja, dank u, voorzitter. Dat besef ik, daarom noem ik het ook, maar we hebben het vandaag niet over de Opera Zuid, we hebben het vandaag over de philharmonie zuidnederland. Het belangrijkste punt dat ik wilde aanhalen, daarom begon ik daarmee, was het element cultuureducatie, iets waar ik zelf bijzonder van genoten heb, en ik hoop nog veel meer mensen na ons. Dat wil ik ook contrasteren met het verhaal dat ik had dat, als we dat niet zouden doen, we dan alleen maar dit soort Rauwkost Festivals hebben. Dat wil ik even aan elkaar contrasteren.

De **voorzitter**: Oké. Van Hattem ten tweeden male.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, maar dat is nou net het probleem, want de Opera Zuid wordt muzikaal begeleid door de philharmonie zuidnederland, dus het is niet los te zien van elkaar. Dus aan die gekkigheid van Opera Zuid draagt u bij door aan philharmonie zuidnederland die subsidie te geven, want het is aan elkaar gekoppeld.

De **voorzitter**: Uw punt herhaalt zich nu. De heer Rutjens vervolgt zijn betoog.

De heer **Rutjens** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik was bijna afgesloten, maar ik herhaal het nog een keer. Vandaag, 11 september, de dag dat aan onze westerse beschaving de oorlog werd verklaard, kunnen we een stukje beschaving, een stukje van onze westerse cultuur, laten voortbestaan in de philharmonie zuidnederland.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Rutjens. De heer Hendriks, CDA-fractie. Aan u het woord.

De heer **Hendriks** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Philharmonie zuidnederland is een van de dragers van ons muzikale erfgoed-

De **voorzitter**: Mijnheer Hendriks, wilt u in de microfoon spreken.

De heer **Hendriks** (CDA): -is een van de dragers van ons muzikale erfgoed en de vertaler en verteller van ons muzikaal verleden. Het orkest draagt bij aan de kennismaking van de Brabantse kinderen met klassieke muziek en instrumenten. Door nu aan philharmonie zuidnederland middelen beschikbaar te stellen, zullen we de duidelijkheid geven die ze verdienen. De activiteiten van het orkest zijn van belang, omdat ze een grote bijdrage leveren aan onze culturele infrastructuur. We zijn trots op een dergelijk groot en kwalitatief hoogwaardig orkest in onze provincie. Wij realiseren ons dat investeren in een dergelijke voorziening noodzakelijk is.

Pzn heeft een subsidieverzoek ingediend voor in totaal 6 miljoen euro ondersteuning voor de periode 2021-2024. Wij hebben reeds 1,5 miljoen euro ter beschikking gesteld. Gedeputeerde Staten hebben de intentie pzn voor de gehele periode 2021-2024 1,5 miljoen euro per jaar te subsidiëren. De CDA-fractie is blij dat de Adviescommissie BrabantStad Cultuur de subsidieaanvraag aan pzn heeft beoordeeld en hier positief over heeft geadviseerd. Kortom, de CDA-fractie kan instemmen met dit voorstel.

Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Hendriks. De heer Altundal van de SP-fractie dan nu. Aan hem het woord.

De heer **Altundal** (SP): Dank u wel, voorzitter.

Voorzitter. Voor ons ligt het voorstel van Gedeputeerde Staten om voor de periode 2022 tot en met 2024 in te stemmen met de reservering van 4,5 miljoen euro voor de ondersteuning van philharmonie zuidnederland. Op verzoek van de provincie heeft de Adviescommissie BrabantStad Cultuur de subsidieaanvraag van het orkest beoordeeld en daar ook een positief oordeel over gegeven. Het moge duidelijk zijn dat het orkest op vele manieren van grote waarde is voor Brabant en een divers aanbod levert, zoals ook in dit voorstel te lezen is. Voor zo'n groot orkest is meerjarige zekerheid heel belangrijk. Daarom dienden we reeds bij de behandeling van het bestuursakkoord hierover een motie in, die bijzonder veel lijkt op dit voorstel. Deze kreeg toen geen steun van de coalitiepartijen, maar er is ondertussen blijkbaar een nieuw inzicht gekomen en ik neem aan dat men nu wel met dit voorstel in kan stemmen. Immers, meerjarige zekerheid voor een instelling van dit formaat, met 13,6 miljoen euro aan lasten, is evident.

Verder bevestigt dit voorstel dat alle commotie die eerder in deze Staten werd aangejaagd over een zogezegd desastreuze bezuiniging op de philharmonie van jaarlijks 2 miljoen euro naar jaarlijks 1,5 miljoen euro geen inhoudelijke grond had. Het nieuwe bedrag is klakkeloos overgenomen. Het was slechts gespeelde verontwaardiging.

Wat echter wel veranderd is in dit voorstel, is de bron waaruit deze gefinancierd wordt. Voorheen drukte de ondersteuning van het orkest immers niet op de financiële ruimte binnen het programma dat nu vrijetijd, cultuur en sport is gaan heten, maar werd het gezamenlijk gedragen via de algemene middelen. Deze systematiek zie je ook terug in de wijze van toekenning. De ondersteuning van de philharmonie zuidnederland vindt immers niet, zoals alle andere aanvragen, plaats via de subsidieregeling 'Hedendaagse Cultuur Noord-Brabant', maar geheel buiten deze regeling om, en dat is precies de reden waarom we er hier als Staten nu ook een apart besluit over moeten nemen.

De philharmonie zuidnederland dient veel meer dan een zuiver cultuurbelang. De keuze van dit college om de 4,5 miljoen euro te financieren uit de incidentele ruimte van het begrotingsprogramma vrijetijd, cultuur en sport is voor de SP dan ook niet acceptabel. Het doet een onverantwoord grote greep uit de toch al beperkte middelen die binnen deze portefeuille beschikbaar zijn ten behoeve van ondersteuning van het hele culturele veld. In deze tijd, waarin veel culturele instellingen, kunst- en sportactiviteiten de klap krijgen van de bezuinigingen van dit college, vanuit het bestuursakkoord én van de gevolgen van de coronacrisis, betekent overheveling van de financiering van philharmonie zuidnederland naar dit programma eenvoudig een extra bezuiniging. De VVD zegt dit ook, zij het in andere woorden. In het voorstel wordt echter met geen woord gerept over wat dit besluit aan financiële gevolgen heeft, dan wel wat het voor de continuïteit van andere instellingen en activiteiten binnen het programma vrijetijd, cultuur en sport kan betekenen. Wij horen daarom graag van de gedeputeerde wat deze gevolgen zijn. Gaat er hierdoor bijvoorbeeld geen of minder geld naar gehandicaptensport, laten we ook de door u zo geprezen Brabantse makers en gezelschappen met een positief advies maar geen geld met lege handen staan, reiken we talentontwikkelingsprogramma's als plan niet langer de reddende hand? Een besluit over dit voorstel is niet te nemen als niet ook volstrekt helder wordt wat daarvan de gevolgen zijn. Wij horen daarom graag van de gedeputeerde gedetailleerd op welke wijze deze 4,5 miljoen euro aan het programma binnen vrijetijd, cultuur en sport onttrokken wordt.

Voorzitter. De impact van de bezuinigingen en corona op de cultuur- en kunstsector is al erg groot. Volgens mij verschillen wij in de Staten op dit punt niet van mening. Echter, de financiering van philharmonie zuidnederland uit de incidentele ruimte binnen het begrotingsprogramma vrijetijd, cultuur en sport is in werkelijkheid een extra bezuiniging, die op enige manier de bestaande instellingen en activiteiten binnen het programma zal raken. Als het gaat om een incidentele ruimte: deze ruimte kan ook ingezet worden voor andere instellingen en activiteiten die we nu misschien wel meer dan ooit hard nodig hebben.

Laat duidelijk zijn: wij zijn als SP voor meerjarige ondersteuning van philharmonie zuidnederland met 1,5 miljoen euro per jaar, maar we beoordelen de financiering vanuit de voor vrijetijd, cultuur en sport gereserveerde incidentele middelen als oneigenlijk en onverantwoord. Daarom dienen we een amendement in, waarin we GS opdragen de financiering meer gezamenlijk te dragen en deze te vinden in de algemene middelen. Alleen dan kunnen we instemmen met dit voorstel. We geven GS de ruimte en de flexibiliteit om bij de begrotingsbehandeling te komen met de financieringsmogelijkheden en in de algemene middelen te kijken waar de middelen vandaan komen.

Tot zover, voorzitter.

Amendement A33-2020: Middelen voor ondersteuning van de philharmonie zuidnederland voor de jaren 2022-2024.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 september 2020, behandelend het Statenvoorstel 62/20 A: Middelen voor ondersteuning van de philharmonie zuidnederland voor de jaren 2022-2024;

besluiten

dat de tekstpassage in het ontwerpbesluit 62/20 B 'In te stemmen met € 4,5 miljoen uit de incidentele ruimte van het begrotingsprogramma Vrije tijd en Erfgoed voor de ondersteuning van de philharmonie zuidnederland te bestemmen voor de periode 2022 tot en met 2024'

vervalt en gewijzigd dient te worden in de volgende tekst:

'In te stemmen met € 4,5 miljoen uit de algemene middelen voor de ondersteuning van de philharmonie zuidnederland te bestemmen voor de periode 2022 tot en met 2024'."

Nurettin Altundal, SP.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Altundal voor zijn bijdrage. Dan ben ik nu bij de fractie van D66, mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Dank u wel, voorzitter.

Voorzitter. In deze eerste termijn wil ik benadrukken dat D66 de bijdrage van philharmonie zuidnederland aan het Brabantse cultuursysteem zo belangrijk vindt, dat D66 in principe akkoord gaat met de voorgestelde meerjarige subsidie. Voor D66 is ondersteuning van cultuur in vele vormen, en van brede basis tot sterke top, essentieel. Dan heb ik het dus ook over cultuurparticipatie, cultuureducatie en over talentontwikkeling. Wij zetten in op een stevige rol van philharmonie zuidnederland in de muzieksector van Brabant én op samenwerking, profilering en ondernemerschap, want die horen er ook bij. De afgesproken activiteiten van de philharmonie dragen bovendien bij aan een goed leef- en vestigingsklimaat van Brabant. Ik hoef waarschijnlijk niet uit te leggen hoe belangrijk juist nu creativiteit en verbeeldingskracht zijn. Verbindingen van philharmonie zuidnederland met andere symfonische muziekgezelschappen en podia blijven wij als een kans zien om meerwaarde te creëren. De activiteiten van het orkest dragen bij aan onze culturele infrastructuur, ze kunnen een sterke binding met cultuureducatie en amateurkunst stimuleren.

Philharmonie zuidnederland is een voor symfonisch-klassieke muziekvoorziening unieke professionele culturele instelling binnen onze provincie. Vele Brabanders bezoeken - normaal gesproken - de activiteiten van philharmonie zuidnederland. Het orkest is een van de weinige professionele organisaties in Nederland op het gebied van de symfonische muziekvoorziening en daarmee aantrekkelijk voor veel bezoekers, ook van buiten Brabant. De kaarten voor de nieuwjaarsconcerten elk jaar hier in het provinciehuis zijn zeer gewild en vliegen weg. Het orkest is belangrijk voor Brabant en levert een divers aanbod. Het is ook goed dat voorop in de missie van philharmonie zuidnederland een levendig debat met de Zuid-Nederlandse samenleving staat.

Voorzitter. Vanuit de insteek van wat ik voor het gemak maar even de culturele output van de philharmonie noem, de culturele output die de kerntaak van een orkest is, kon D66 het waarderen dat de philharmonie een huurcontract openbreekt: de huur bij het Muziekgebouw opzeggen, zodat er meer gemeenschapsgeld resteert voor de cultuur zelf, want hoge huren belemmeren meestal de culturele mogelijkheden van een orkest, je kunt het geld immers maar één keer uitgeven, en D66 snapt dat de philharmonie in het belang van Brabant in deze situatie, in deze periode, op zoek is gegaan naar financiële mogelijkheden. Heel goed. Het resultaat van die financiële zoektocht zou zomaar kunnen zijn dat de philharmonie een goedkopere standplaats vindt, of heeft gevonden, of een goedkopere manier, want het huurcontract met het Muziekgebouw werd met ingang van 1 september 2022 opgezegd, hebben wij begrepen. D66 gaat er niet van uit dat er straks maar één standplaats overblijft, alleen Maastricht, en dat de philharmonie zich in 2022 helemaal zou terugtrekken uit Brabant. Daar zijn we niet van uitgegaan, want alle subsidievoorwaarden, inclusief subsidievoorwaarde 8, dat de philharmonie de internationale profilering van Brabant versterkt, en Eindhoven in het bijzonder, maar ook andere subsidievoorwaarden zijn sterk gekoppeld aan Brabant. Ik noem de eis tot samenwerking met AMPA Tilburg, Stichting Oetelkonzert en de Brabantse Bond van muziekgezelschappen. En, voorzitter, daar hadden wij voor de zekerheid een amendement over gemaakt, want u stelt in dit Statenvoorstel voor om de subsidielijnen met de philharmonie voor de komende vier jaar voort te zetten, maar betekent dat ook dat de philharmonie voor 2021 tot en met 2024 aan dezelfde acht prestatievoorwaarden moet voldoen die voor 2020 waren gesteld en geldt dat voor elk jaar, of gelden die voorwaarden met dit meerjarig voorstel niet meer? Is de philharmonie misschien automatisch verzekerd van vier jaar subsidie? Want zelf schreef u in de toelichting op het voorliggende Statenvoorstel: "Op grond van de ervaringscijfers achten wij, indien zich geen extreem negatieve externe factoren voordoen, de prestaties reëel en haalbaar". Voorzitter, dat vonden wij nogal vaag, vandaar.

Tot slot, voorzitter, zou ik willen benadrukken dat de meerjarige duidelijkheid voor de philharmonie door veel meer cultuurorganisaties gewenst wordt. Daarom blijven wij kritisch ten aanzien van de voorkeurspositie van de philharmonie om het nu te behandelen. Gewoon automatisch een flinke zak geld aan één grote cultuurorganisatie beloven is nooit onze stijl geweest. Wij willen het maximale aan cultuuroutput breed voor de Brabanders bewerkstelligen, dus als de philharmonie haar voorkeursbehandeling niet kan waarmaken, geven wij het geld liever uit aan andere kunst- en cultuurdoelen, bij voorkeur aan Brabantse symfonische muziekgezelschappen. Want als cultuurpartij wil Dóó vooral vol voor de cultuur zelf gaan, de output in de vorm van concerten, educatieve projecten en talentontwikkeling, en niet te veel op gebouwen en dergelijke, juist nu.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Meeuwis voor haar bijdrage. Dan is nu de fractie van GroenLinks bij monde van mevrouw Van Diemen aan het woord.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Dank je wel. Hoe mooi is het dat we het eigenlijk hebben over "ons orkest", laat ik het dan maar eens zo noemen. Wij zijn het eens met de visie van de gedeputeerde om de subsidie binnen cultuur gelijk te laten lopen met de Kunstenplanperiode van het Rijk en daarmee het orkest in dezelfde cyclus op te nemen. En even richting VVD: daarmee kunnen we dan in de toekomst in ieder geval integrale afwegingen maken binnen de gehele sector. Wel is het zo dat het beleidskader waarbinnen het orkest valt, het beleidskader voor cultuur, of, zoals het nog steeds genoemd is, kader vrijetijd, op pagina 2, of beleidskader vrijetijd, cultuur en sport, op pagina 3, nog niet is vastgesteld. We hebben dan ook geen inzicht in welke keuzen op dit moment binnen dat beleidskader gemaakt worden. Nu wordt van ons al wel een besluit verwacht voor ons orkest, en het orkest loopt daarmee op de troepen vooruit. Op zich een positie die voor het orkest, denk ik, niet vreemd is. Maar GroenLinks wil de gedeputeerde wel nu alvast vragen om bij de begroting inzicht te geven in de financiering binnen de cultuursector: welke gelden zijn al gespendeerd en waaraan? Daarmee wordt transparantie gegeven aan PS, maar ook aan de sector, die die wens enorm hard heeft.

Los van de cultuursector wordt ons nu gevraagd een besluit te nemen over het philharmonisch orkest zuidnederland, dat zich in de top van onze culturele piramide bevindt. Het is mooi om te lezen dat erkend wordt dat het ook bijdraagt aan een sterker Brabants cultuursysteem, de cultuureducatie en de stimulatie van amateurkunst. En, ik hoor het straks nog verder bevestigd, denk ik, maar met het orkest zijn, als het goed is, hier weer prestatieafspraken over gemaakt. Het orkest kan dan weer die hafaconcerten met de harmonie en fanfare geven om die talentontwikkeling vorm te geven, kan weer die educatieve voorstellingen die net zo mooi belicht zijn geven op scholen. De kwaliteit, kennis en specialisme vanuit het orkest dragen bij aan de beleving van de symfonische muziek in Brabant. En daarbij maakt het orkest gebruik van de beste concertzaal, zoals ze hem zelf omschrijven, die we hebben, en dat is het Muziekgebouw van Eindhoven. Ik heb contact gehad met het orkest en ze wilden daar enorm graag blijven, dus ik was blij met de mededeling dat ze dat ook zouden gaan doen. Wat ik nog even mee wil geven, is dat zij altijd een meerjarig contract hebben met het Muziekgebouw. Dat betekent ook dat ze een meerjarige subsidie nodig hebben, en dat betekent, in tegenstelling tot het amendement van de VVD: je kunt niet van hen verwachten dat ze meerjarig een contract afsluiten voor de huur en de ruimtes daar zonder ze ook meerjarig daarin te ondersteunen.

Als we het hebben over de financiën en de twijfels daarover – ik hoorde die hier af en toe –: de financiën van het philharmonisch orkest zuidnederland zijn door Berenschot nog recentelijk getoetst en daar is aangegeven dat de gelden verantwoord besteed worden. Daarmee laat philharmonie zuidnederland zien dat men voldoet aan alle eisen die gesteld worden om in aanmerking te komen voor subsidie. Wij zijn dus trots op het orkest, en zeker om de vele activiteiten die men verricht, zeker hier in Brabant. Als je bedenkt

dat wij maar 1,5 miljoen euro geven en de provincie Limburg 1,8 miljoen euro, terwijl bijna twee derde van de activiteiten bij ons plaatsvindt en niet zozeer in Limburg, dan zitten we eigenlijk ook voor een dubbeltje op de eerste rij.

Wat ons wel nog opvalt, is dat de financiering van de subsidie - en goed: daar komt straks ook nog een amendement over, heb ik begrepen - net zoals de naamgeving van het beleidskader ook een wending kende. Eerst zou uit het budget vrijetijd en erfgoed gefinancierd worden, bij de herziening zien we dat de gelden toch weer uit het budget vrijetijd, cultuur, sport en erfgoed komen, of is het vrijetijd, cultuur en sport? Doe asjeblieft iets aan de naamgeving, maar geef ons in ieder geval inzicht in waar die gelden nou precies vanaf gaan en hoe dit nou wordt gefinancierd. Dus onze vraag is: uit welke portefeuille komen die gelden nou? Maar ondanks alles - en ik denk dat dat uit mijn verhaal al klinkt - willen we als GroenLinks de beleving van de symfonische muziek die philharmonie zuidnederland biedt van harte ondersteunen.

De **voorzitter**: Ik dank u, mevrouw Van Diemen. Even voor de goede orde: er zijn nu twee amendementen ingediend, amendement 32 van de VVD en amendement 33 van de SP, die deel uitmaken van de beraadslagingen. Dan is nu de fractie van de PVV aan het woord bij monde van de heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. In plaats van een nieuwe toon te zetten ten opzichte van de vorige linkse colleges, draait het nieuwe college van VVD, FvD, CDA en LB toch weer precies dezelfde grijsgedraaide subsidieplaat. Er is nog geen nieuw kader voor vrijetijd, maar tóch moet de philharmonie al een langjarige topsubsidie krijgen conform het oude uitvoeringsprogramma cultuur. Eerst beleid en dan pas geld hoort altijd het uitgangspunt te zijn. Maar het nieuwe beleidskader vrijetijd is nog "in ontwikkeling". Wanneer kan PS hiervan een startnotitie tegemoet zien, zodat we de systematiek van sturen met kaders kunnen toepassen? Maar in plaats van PS eerst haar kaderstellende rol in te laten vullen, dus de doelstellingen en gewenste effecten van het beleid te laten vaststellen, speelt GS hier met een valse noot dwars doorheen. Met dit voorstel ligt er al direct een zware beleidsmatige en financiële claim van ó miljoen euro voor de komende jaren op dit nog vast te stellen beleidskader vrijetijd. Kan GS uitleggen hoe zij nu de kaderstellende rol van PS nog serieus nemen?

Het nieuwe college blijkt wederom geen college van de belastingbetalende burgers, maar van het elitaire establishment. Het is onder de huidige omstandigheden van de coronacrisis niet uit te leggen dat een elitair muziekgezelschap voor miljoenen euro's langjarige overheidssteun krijgt, terwijl dagelijks hardwerkende ondernemers failliet gaan onder de huidige overheidsmaatregelen. Voor veel burgers is er geen enkel perspectief, maar onder dit college wél voor de cultuursubsidiesector. Kan GS uitleggen waarom zo nodig wéér onverkort 1,5 miljoen euro per jaar moet worden uitgetrokken, waarom is er niet gekozen voor een bezuinigingsdoelstelling?

Hoe komt het college erbij dat "veel Brabanders" de activiteiten van pzn bezoeken? In totaal 63.000 bezoekers, inclusief de bezoekers van de educatieve activiteiten en de opvoeringen met andere gezelschappen, is maar een piepklein deel van de 2,5 miljoen Brabanders. En de verwachte bezoekersaantallen zijn dan ook nog een raming van vóór de coronacrisis, onder de huidige omstandigheden zal het er heel anders uit gaan zien.

Ondertussen verdienen échte culturele ondernemers, zoals in de kermiscultuur, al maandenlang geen cent. Waarom wél dit orkest steunen en niet de hardwerkende kermisexploitanten, die een belangrijk stuk volkscultuur levend houden en die met de kermiscultuur de basis hebben gelegd voor vele andere culturele en muzikale ontwikkelingen, zoals met de danssalons en de cinema? Welke zekerheid biedt het college hun?

Waarom zo nodig een langjarige subsidie tot 2024, ook nog over het politieke graf van deze Statenperiode heen? En waarom een "uitzonderingspositie" ten opzichte van andere culturele instellingen

vanwege het zogenaamde "unieke karakter" van pzn? Het is een drogreden dat pzn op langere termijn datums in schouwburgen en theaters moet vastleggen, dat hoeft echt niet over een periode van vier jaar. Het college laat al helemaal een valse klank horen met het dreigement dat, als pzn geen meerjarige zekerheid krijgt, ze misschien vertrekken uit Brabant. Nou en, wat dan nog? Dan maar geen subsidie! Als het college dáár zo bang voor is, waarom leggen ze dat dan niet vast in de subsidievoorwaarden?

Voorzitter. Blijkbaar heeft dit college alleen maar het subsidie-instrument op haar repertoire staan. Van een ánder instrument hebben we namelijk nog geen akkoord gehoord: het referendum. Waar blijft die referendumverordening? Waarom krijgen de Brabanders niet de kans om zich in een referendum over dit voorstel uit te spreken? Hoe stelt het college draagvlak voor dit voorstel vast?

Trek de stekker uit dit bevoorrechte subsidie-infuus en laat dit clubje cultuurelite zélf voor hun inkomsten zorgen. En als een kunstenaar of muzikant niet aan de bak komt, laat ze dan onze boeren maar helpen. De PVV heeft dat eerder voorgesteld en onlangs gaven medewerkers uit de cultuursector het goede voorbeeld door in Flevoland boeren te helpen met de perenoogst. Zó kan het ook, bis! Maar naar deze miljoenensubsidie kan pzn wat de PVV betreft fluiten.

Tot zover in eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem. Mevrouw Van Dijk, Partij van de Arbeid-fractie.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Het is goed om voor een lange periode subsidie te geven aan het philharmonisch orkest zuidnederland in een moeilijke tijd als deze. Dat geeft zekerheid, zekerheid om je orkest bijeen te houden. Het zal een hele opgave worden om de komende jaren de 63.000 bezoekers van de afgelopen jaren te halen. We verwachten dat pzn, de philharmonie, met deze subsidie zekerheid biedt aan haar vaste en tijdelijke medewerkers. We zijn benieuwd of de gedeputeerde daar even op kan reageren. Daarom zijn we ook verrast door de beëindiging van het contract en daarna misschien weer een nieuw contract. Dat maakt de verwarring compleet en we dienen daarom ook met D66 en VVD het amendement mee in, omdat we die zorgen delen. We zijn benieuwd wat het effect is van het opzeggen en misschien weer het nieuwe contract voor de Brainportregio, voor de bezoekers van de concerten in Eindhoven en in het bijzonder voor de genoemde medewerkers van deze-

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Scholder.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik hoorde mevrouw Van Dijk zeggen dat hierover ook door de VVD een amendement zou zijn ingediend, maar dat klopt niet. Wij dienen dat amendement niet mede in.

De **voorzitter**: Oké, waarvan akte. Gaat u verder.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Excuus. Wij hadden toch-, dat ging niet door-

De **voorzitter**: Nee, u weet meer dan wij.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Ja, blijkbaar.

De **voorzitter**: De informatieplicht geldt andersom geloof ik niet. Maar gaat u verder.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Nu ben ik helemaal abuis, excuus daarvoor! Voor de PvdA vervalt met het opzeggen van dit contract de meerwaarde van de philharmonie zuidnederland, in het bijzonder voor de

Brainportregio, als ze niet in Eindhoven blijven, dan wel voor het Muziekgebouw Eindhoven. Zeker als je kijkt naar het resultaat van 2019 in het jaarverslag dat ze hebben ingediend van de verplichting om bij te dragen aan de internationale profilering van Brabant in het algemeen en van Eindhoven in het bijzonder, verwachten wij toch wel iets meer van dit orkest dan een organisatie van een Euregio-concert in Aken. We verwachten dan op z'n minst een bijdrage met orkesten uit Silicon Valley of Grenoble, of, zoals in het Muziekgebouw nu weer binnenkort gaat komen dit jaar, orkesten uit Hongkong en Boston.
Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Van Dijk.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter!

De **voorzitter**: Ja, de heer Vreugdenhil, een interruptie begrijp ik?

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ik had nog een vraag aan mevrouw Van Dijk. Ik zie de verwarring over het amendement, maar steunt u nu wel het amendement van de VVD? Daar ben ik toch wel benieuwd naar.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Nou, mijn verwarring is nu compleet, dus ik ga eerst even alle amendementen lezen als u het niet erg vindt.

De **voorzitter**: Goed, laten we de verwarring maar even voor wat 'ie is; die wordt wel opgelost, misschien dat de heer Brouwers daar een bijdrage aan kan leveren. Aan hem geef ik in ieder geval het woord.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ik zal het kort houden. 50PLUS is sowieso voor de subsidie voor philharmonie zuidnederland. We waren even bang dat het niet door zou gaan in het Muziekgebouw in Eindhoven. Ik ben blij dat het toch tot een akkoord is gekomen. Ik wil eigenlijk eindigen met een beroep op D66 om meer samen te werken en niet elkaar af te breken. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Brouwers. Mevrouw Vlasveld-

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voorzitter!

De **voorzitter**: Sorry?

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Mag ik even vragen wat de heer Brouwers daarmee bedoelt? Want ik was volgens mij behoorlijk positief over de philharmonie.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ik heb het over de motie van afkeuring.

De **voorzitter**: De aangekondigde motie van afkeuring. U heeft daarstraks een motie van afkeuring aangekondigd, daar ging het over. Laten we de verwarring niet nog groter maken, zou ik zeggen. Mevrouw Vlasveld heeft het woord.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel. Een orkest is een team en een team moet helemaal compleet zijn. We sturen Oranje ook niet naar het WK zonder reservespelers. Echter, door het korten van het orkest van 2 naar 1,5 miljoen euro subsidie komt dit team onder druk te staan. De Partij voor de Dieren is positief over het vaststellen van het subsidiebedrag voor de aanstaande drie jaar. Het geeft rust en het geeft het orkest de ruimte en de mogelijkheid om aan een langetermijnplanning te werken, die doorgaans voor twee tot drie jaar wordt vastgesteld. De anderhalf miljoen is het absolute minimum voor het orkest om de boel draaiende te houden. Als wij als Brabant waarde hechten aan deze culturele en educatieve instelling, doen wij er goed aan om te overwegen het subsidiebedrag te verhogen uiterlijk na het verstrijken van de termijn van deze subsidieregeling.

Voor het reces sprak ik al over zingeving. Zingeving maakt dat je mee kunt draaien in de maatschappij als volwaardig burger en het gevoel hebben bij te dragen aan je eigen leefomgeving en die van anderen. Heel veel mensen vinden die zingeving in kunst en cultuur. Creativiteit en vrijheid zijn kernwaarden voor een open samenleving. Kunst en cultuur vormen een onmisbare basis voor een leven in vrijheid, een basis waar nieuwe wegen kunnen worden verkend en mensen zich ten volle kunnen ontplooiën. Kunst en cultuur zetten aan tot reflectie, maken emoties los, ontroeren, of ontregelen. Kunst stimuleert mensen buiten gebaande paden te denken. Het is het aanzetten tot transformatie, verandering, en innovatie, die de samenleving hard nodig heeft.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Vlasveld. Dan nu de fractie van Lokaal Brabant bij monde van de heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Laat ik in ieder geval vooraf aangeven dat wij het voorliggende Statenvoorstel voor de middelen voor ondersteuning voor de komende drie jaar kunnen ondersteunen. De voorwaarden en toetsingen van subsidieaanvragen worden, althans naar mijn weten, zoals ik het heb gelezen, op alle acht punten getoetst. Indien men daar niet aan zou voldoen, zou men bij wijze van spreken zelfs moeten terugbetalen. Er ligt een werkplan onder en een toetsingskader en zoals het Statenlid/collega van GroenLinks al aangaf is deze ook getoetst door een onafhankelijk accountant. Daarom verneem ik eigenlijk graag van de gedeputeerde antwoorden op de vragen die daarop betrekking hebben en door de VVD en de SP zijn gesteld, om daar ook een toelichting op te geven. En ik ben ook wel heel benieuwd hoe deze antwoorden luiden.

Over de vrije bestedingsruimte worden vragen gesteld en er is onduidelijkheid over: waar komen deze eigenlijk vandaan, waar worden deze uit betrokken? Graag ook daar een stuk toelichting op geven, zodat duidelijk is of dit inderdaad ten koste zou gaan van het huidige budget binnen cultuur, vrijetijd en sport. Dit is even de vraag die ik op dit moment daarbij heb. Helder moet in ieder geval zijn dat huurders en verhuurders in principe natuurlijk buiten ons staan als provincie, maar ik vond het heel fijn om te horen en te lezen vanmorgen dat er een overeenkomst is bereikt. Dat zal voor het meerjarige optrekken zeer zeker helpen. Dus ik wacht even de antwoorden af van de gedeputeerde op deze gestelde vragen.

Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van den Broek. De heer Vreugdenhil van de ChristenUnie-SGP-fractie dan nu als laatste in de rij.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter.

Voorzitter. Er zijn soms van die momenten dat de achterkant van een borduurwerkje eigenlijk veel interessanter is dan de voorkant. Dat zie je hier ook gebeuren, dat er dan opeens een mailtje gestuurd

moet worden door de gedeputeerde, wat natuurlijk een reden heeft vanuit het amendement, dat gedacht wordt dat dat door PvdA samen met D66 en VVD ingediend is, maar enkel door de VVD ingediend is op basis van een voorstel waarin we eigenlijk met z'n allen constateren "er is meerjarig subsidie nodig", maar toch één partij zegt "nee, we doen het voor één jaar". Daar moet dus een reden achter zitten. Voorzitter. Misschien was dat ook wel een van de redenen waarom ik in de agendavergadering gezegd heb dat dit soort zaken echt in de planning- & controlcyclus op de juiste momenten ingediend moeten worden, want er worden terechte vragen gesteld over de afweging van "wat blijft er nog over aan geld vanuit het budget?" door de SP-fractie. Er worden terechte vragen gesteld van hoe dan ook de randvoorwaarden daarvoor ingevuld zijn en hoe dat daarin geborgd wordt. Nu hierover beslissen voldoet, denk ik, aan een gevoel van een groot gedeelte van de Staten dat we hier structureel mee om willen gaan, maar ik vind de wijze waarop we het debat hier voeren, en dus eigenlijk ook een stukje onzekerheid creëren richting de philharmonie zuidnederland, daarin niet correct. Ik vind dat echt iets wat zowel de coalitie als het college zich kan aantrekken. Maar wij steunen van harte de meerjarige subsidieverlening en willen graag op een aantal punten die hier ingebracht zijn door de Staten het debat verder voeren bij de cultuurbegroting, waarin we volgens mij die keuzes moeten gaan maken en kijken hoe we de zaken daarin neer kunnen leggen. Dat is de koninklijke weg en daarom moeten we, denk ik, in de toekomst ook dit soort zaken niet meer tussendoor, maar netjes binnen de planning- & controlcyclus doen, waar die borging ook in zit.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter!

De **voorzitter**: Ja, mijnheer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Toch een vraag aan de heer Vreugdenhil. Denkt de heer Vreugdenhil dat, als we dit gaan behandelen bij de cultuurbegroting, daardoor meer financiële ruimte ontstaat? Want uiteindelijk bent u het met ons eens dat de philharmonie dan nog steeds drukt op de andere onderwerpen in die portefeuille. Wat verandert er dan volgens u?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, mijnheer Altundal, dat is precies het moment waar u over gaat hoe de middelen over de verschillende elementen daarin verdeeld worden. Wat u nu doet, is eigenlijk een financieel voorstel doen op een moment waarop we helemaal niet de begroting daarin behandelen, opeens geld uit de algemene middelen halen om naar cultuur te brengen. Dat is het moment waarop u ook de vraag kunt stellen van: als u dat geld wilt besteden voor cultuur, waar gaat u dan met de kosten? Dat is nou precies-

De **voorzitter**: Het punt is helder. Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Ja, ik snap de redenering van de heer Vreugdenhil. Echter, we hebben de perspectiefnota vastgesteld en wat in de perspectiefnota is vastgesteld dient een vertaalslag te hebben in de begroting. En in de perspectiefnota is de financiering van de philharmonie niet als onderdeel meegenomen. Daarom krijgen we nu dit voorstel. Dus het is dan toch logisch dat wij op dit moment een besluit nemen waarbij GS de taak hebben om in de begroting ruimte te vinden.

De **voorzitter**: Ik stop dit debatje nu. Ik wijs erop dat er in de agendavergadering en het presidium een discussie is geweest die uiteindelijk heeft geleid tot een onderzoek naar de vraag of dit in termen van uw eigen reglement een ordentelijk voorstel was. Dat is conform besloten, dus het staat hier op de agenda. Het is verder aan u om dat te wegen. En verder is misschien de commissie Sturen en verantwoorden besteld om samen met het college nog eens na te gaan hoe in termen van de omgang met elkaar met de kaders en dat soort zaken misschien een heldere wederzijdse verwachting opnieuw wordt bevestigd, maar dat is niet voor nu, maar voor later.

Ik heb begrepen dat de gedeputeerde graag even een schorsing wil, die wij misschien intelligent kunnen combineren met een invulling naar eigen keuze. Ik schors de vergadering voor tien minuten.

(Schorsing (16.30-16.40))

[Geen geluidssignaal tot twee minuten na heropening van de vergadering.]

De heer **Van Hattem** (PVV): -dat is één ding. Dat er een samenhang is met dit dossier zonder dat het expliciet is verwoord in het Statenvoorstel - nergens in het Statenvoorstel staat iets over het huurcontract tussen pzn en het Muziekgebouw -, is een tweede. Mijn vraag is dus: waarom moet dit nu zo expliciet hieraan gekoppeld worden, terwijl het niet in het Statenvoorstel staat?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Dank je wel voor de vraag, voor de verheldering. In het werkplan wordt wel uitgegaan van twee standplaatsen, twee vestigingsplaatsen, een in Maastricht en een in Brabant, en tot op heden was dat het Muziekgebouw Eindhoven. Mocht die vestigingsplaats wegvallen, dan vervalt voor een groot deel ook de basis onder het werkplan, vandaar dat wij u daarvan in kennis gesteld hebben.

De **voorzitter**: Oké. Vervolgt u uw betoog.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Fijn om te horen dat het voorstel breed gedeeld wordt, vandaar dat wij dit voorstel ook aan u voorleggen. Tegelijkertijd hebben een aantal fractie ook hun vragen en daar zal ik zeker in deze termijn op ingaan, en hier en daar leven ook wat zorgen.

En dan kom ik toch op het punt - ik heb het net al aangegeven -: waarom die mail rond die huurovereenkomst? U heeft hier een memo van de gedeputeerde over gehad. Wij wilden niets meer of minder dan u op de hoogte stellen van de laatste ontwikkeling omtrent dit onderwerp, omdat twee vestigingsplaatsen voor Brabant belangrijk zijn. We konden ons voorstellen dat de onzekerheden daardoor misschien onderwerp van gesprek zouden worden en daarom wilden wij de onzekerheden wegnemen.

Tegen de heer Meijer zou ik willen zeggen: ik begrijp dat u zwaar hecht aan de actieve informatieplicht. Ik doe dat ook. Juist daarom wilden wij dit zo snel mogelijk bij u onder de aandacht brengen. Nogmaals excuses voor de fout die we daarbij gemaakt hebben, maar het was geenszins de bedoeling om die informatieplicht te ontduiken, integendeel.

Geen afspraken zijn gemaakt over de hoogte van de subsidie. Daar wil ik nader op ingaan. Aan de fractie die dat ingediend heeft vraag ik om aan te geven wat ze daarmee precies bedoelen, want het volgende is het geval. In januari/februari is een subsidieaanvraag ingediend van anderhalf miljoen euro en daar nemen we vandaag een besluit over: een driejarige subsidie van anderhalf miljoen euro. Daar zijn verder geen afspraken over. Wij hebben gekeken of het werkplan in overeenstemming is met het bedrag dat

gevraagd wordt, en of dat in enige verhouding staat tot, en dat klopt. Dat hebben we tegen het licht gehouden en dat klopt allemaal, dus wij begrijpen niet goed wat hier bedoeld wordt.

Heeft pzn z'n meerwaarde bewezen, voldoende cultuureducatie, voldoende gezorgd voor inbreng van eigen geld? Ja, dat hebben ze. Wij hebben het werkplan van de vorige periode getoetst en daar hebben ze aan voldaan. Als u een uitgebreide lijst van ons zou willen hebben van hoe en wat ze met de middelen gedaan hebben, en hoe ze aan die voorwaarden hebben voldaan, dan kunnen wij u dat toesturen, via de griffie uiteraard.

Behandelen als alle andere instellingen: nou, dat is op dit moment niet mogelijk, omdat zij niet zijn opgenomen in de subsidietranche zoals die voor de hedendaagse kunsten gold. Daarin hadden ze een status aparte. Wij hebben ze wel door dezelfde commissie laten beoordelen, dus wij proberen ze wel zoveel mogelijk op diezelfde tranche te krijgen. Dat is ook de afspraak die ik graag met jullie wil maken. Wat ook in het stuk staat, is dat wij in de periode '21-'24 de pzn op deze wijze willen ondersteunen, maar hen zoveel mogelijk willen brengen in dezelfde verordening als geldt voor de hedendaagse kunsten, om daar in de toekomst, ná '21-'24, geen discussie meer over te hebben. Dat is juist iets waar wij graag met u over willen discussiëren in het nieuwe beleidskader vrijetijd.

De **voorzitter**: Interruptie Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter, dat hebben we ook in het voorstel gelezen. Op zich is die lijn prima wat ons betreft, maar is het dan niet verstandig om op dit moment door te gaan met de wijze van financiering zoals dat ook in 2019 is bepaald en niet uit het beleidsprogramma te halen totdat de discussie helder is, die kaders zijn vastgesteld en de impact duidelijk is?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Een heel heldere vraag, voorzitter. Ik wil daar graag enige verheldering op geven, want dit komt niet uit het lopende beleidsprogramma. Bij de coalitieonderhandelingen hebben we een aantal zaken afgesproken in het coalitieakkoord, dat weet u ook uit het debat dat we daar met elkaar over gevoerd hebben. We halen deze gelden uit de coalitieakkoordmiddelen, incidentele middelen die toegevoegd zijn aan het coalitieakkoord om de ombouw van het huidige beleidskader cultuur mogelijk te maken richting 2023. Daar komen deze middelen vandaan, ze komen niet uit een reeds toegezegde subsidie van andere partijen.

De **voorzitter**: Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Even kijken of ik het goed begrijp, voorzitter. Zegt de gedeputeerde nu dat de 30 miljoen euro die er is voor het beleidsprogramma cultuur, vrijetijd en sport niet geraakt wordt door deze bedragen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Dan begrijpt u het niet goed, of ik zeg het verkeerd, dat kan ook. Ze komen juist uit deze 30 miljoen euro, want die waren bedoeld als incidentele middelen, coalitieakkoordmiddelen, toegevoegd aan de portefeuille om samen met erfgoed die ombouw te kunnen maken en uiteindelijk ook die structurele besparing op dit onderwerp te kunnen realiseren.

De **voorzitter**: Oké. Vervolgt u uw betoog

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Voorzitter. Er is een aantal vragen gesteld over-

De **voorzitter**: Sorry, interruptie mevrouw Scholder.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Even terug naar die subsidieronde voor de hedendaagse kunsten. Ergens is mij ingefluisterd, en ik wil even toetsen of dat juist is, dat, als je in die subsidieronde zit voor de hedendaagse kunsten, je niet meer subsidie kunt krijgen dan vijf ton, dat dat de hoogte is. Klopt dat?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Juist daarom willen wij graag met u dit komende najaar-

De **voorzitter**: Wacht even. Mevrouw Scholder vroeg eerst of het klopt.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Dat klopt, en juist daarom willen wij – want het is de eerste keer dat deze verordening gewerkt heeft – graag met de Staten en alle andere betrokken partijen dit najaar, zodra de zienswijzen afgewikkeld zijn, enzovoort, want tot die periode moeten we, denk ik, geen evaluatie doen, evalueren wat dit met zich meegebracht heeft en wat hier nog voor haken en ogen aan zitten die we in 2023, op het moment dat de subsidieverordening voor de hedendaagse kunsten weer opengesteld wordt voor de periode '24-'28, als ik het uit mijn hoofd zeg, om dan met elkaar daar de verbeteringen aan te brengen die we dan nog moeten aanbrengen.

De **voorzitter**: Oké. Vervolgt u uw betoog.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter!

De **voorzitter**: Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Even een vraag aan de gedeputeerde. Op het moment dat wij vaststellen dat er 4,5 miljoen euro uit het programma gaat, en we gaan het kader toepassen, dan heeft voor de komende drie jaar het andere wat uit de zienswijzen en dergelijke komt toch te maken met een minder budget dat we dan toedelen? Dus je krijgt toch een bezuiniging er bovenop?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Ik kan nog niet vooruitlopen op 'als, dan'-vragen op dit punt en ik wil ook niet vooruitlopen op uitspraken die mogelijk het gevolg zijn van een zienswijze die al of niet is goedgekeurd. Nee, daar ga ik niet op in.

De **voorzitter**: Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Misschien ben ik niet helder, voorzitter. Op het moment dat we 4,5 miljoen euro nu al oormerken voor de philharmonie, dan blijft er 25,6 miljoen euro over die je gaat verdelen over de komende drie jaar. Daar gaat het om. Waarom zou u dan nu die 4,5 miljoen euro laten drukken op de 30 miljoen euro die toegedeeld kan worden?

De **voorzitter**: Uw vraag is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): De vraag waarom dit voorstel juist op dit moment ingediend zou moeten worden, is ook in het presidium aan de orde geweest. Ik kan niet beschikken over de middelen als ik ze niet aangevraagd heb als GS, ik kan er pas over beschikken op het moment dat we ze aanvragen. Het heeft te maken met een subsidieaanvraag die ingediend is in januari/februari, vervolgens een looptijd kent en eigenlijk al op 12/13 mei beschikt had moeten worden, en vervolgens hebben we dat uitgesteld tot heden, maar we kunnen dat niet voor ons uit blijven schuiven.

De **voorzitter**: Oké. Vervolgt u uw betoog.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dan komen we op het punt van een eventueel vertrek uit Brabant. Dat is niet aan de orde, dus wij gaan ervan uit dat keurig netjes het werkplan zoals dat met elkaar wordt afgesproken, en ook de basis vormt voor de beschikking, uitgevoerd wordt.

De **voorzitter**: Twee interrupties zie ik. Mevrouw van Dijk als eerste, daarna de heer Van Hattem.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. U heeft het over een vertrek uit Brabant en daarnet hebben we al gesproken over de vestigingsplaats. Een vertrek uit Brabant is niet aan de orde, maar is ook een vertrek uit Eindhoven niet aan de orde?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Ik heb u vanochtend medegedeeld dat partijen met elkaar overeenstemming bereikt hebben, het Muziekgebouw Eindhoven en pzn. Daarmee ligt er een verlenging van het huurcontract, al moet dat natuurlijk allemaal nog wel uitgewerkt worden.

De **voorzitter**: Oké. Ik stel voor dat dat 'ja' was dus. Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik vind het dan toch zeer dubieus als de gedeputeerde in zijn Statenvoorstel letterlijk opschrijft dat, als de bestuursakkoordmiddelen niet meerjarig worden toegekend aan pzn, dit dan - en ik citeer letterlijk -: "gevolgen kan hebben voor de standplaats Eindhoven van het orkest. Daarbij is niet uitgesloten dat pzn zich terugtrekt uit Brabant". Als dit als een soort dreigement boven dit voorstel wordt gehangen in het voorstel zelf, hoe kunt u dan nu zeggen dat het niet aan de orde is? Waarom heeft u het dan op dat moment wel op deze manier voorgelegd?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Ja, daarvoor heb ik me ingespannen en ook intensief gesproken met de intendant van het orkest, om helder te krijgen wat de intenties zijn voor het langjarige verblijf, al dan niet, in Brabant, en de intentie van het orkest is om hier met elkaar te blijven en hier met elkaar mooie muziek neer te zetten, goede dingen neer te zetten, ook voor onze amateurkunst, enzovoort. Wij zijn ervan overtuigd, dat heb ik ook in de mededeling vorige week die ik u gestuurd heb duidelijk aangegeven, dat partijen alles op alles willen zetten om in Brabant dit te blijven continueren.

De **voorzitter**: Oké. Vervolgt u uw betoog- Nee, de heer Van Hattem nog één keer.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, die mededeling zit ergens ver weggestopt op iBabs, voor de buitenwereld niet toegankelijk. Als die echt voor dit dossier belangrijk is, waarom is die dan niet gewoon toegevoegd aan de stukken, aan het dossier van het Statenvoorstel dat vandaag voorligt? En nogmaals de vraag: waarom schrijft de gedeputeerde dit dan zo op in zijn Statenvoorstel? Als wij vandaag als PS besluiten om tegen dit voorstel te stemmen – stel dat dat gebeurt –, dan is er dus eigenlijk niks aan de hand, want ze gingen toch niet weg uit Brabant.

De **voorzitter**: Uw vraag is herhaald duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Uw vraag is herhaald en ik kan herhaald het antwoord geven. Volgens mij heb ik daar niets aan toe te voegen op dit moment.

De **voorzitter**: Oké. Mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Ja, voorzitter, dan wil D66 ook nog een poging doen, want ik kan onderschrijven wat de heer Van Hattem vraagt. Dat Statenvoorstel lag er al een heel tijdje en daarin wordt door u letterlijk de koppeling gelegd, dus die is kennelijk relevant, want u schrijft hem op, dus u vindt hem relevant. Daar legt u de koppeling tussen: als u nu niet instemt met de meerjarige subsidie, dan zou als standplaats Eindhoven wel eens kunnen verdwijnen.

De **voorzitter**: En uw vraag is?

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Dus de vraag is: u vindt het relevant, waarom gebruikt u dan de woorden “het is nu niet relevant”?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Op het moment dat wij het opschreven, was dit vanuit de overlevering vanuit eerdere stukken en eerdere afspraken die er geweest zijn een discussiepunt. U hebt ook als Staten in het verleden het bedrag van 2 miljoen euro teruggebracht naar 1,5 miljoen euro. Toen is dit ook een discussiepunt geweest. Op het moment in juni toen dit Statenvoorstel gemaakt werd, was dat de informatie en voor mij ook aanleiding, en ook vanuit GS aanleiding, om te zeggen van: nou, dan gaan we nog eens het gesprek aan met de intendant over wat nu precies de bedoeling is voor de toekomst. Nou, dat is wat ik u mededeelde.

De **voorzitter**: Oké, vervolgt u nu uw betoog- Ja, mevrouw Meeuwis, u mag nog een keer.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Ja, voorzitter, ik wil even een correctie toepassen, want die 2 miljoen die naar 1,5 miljoen ging had niks te maken met de standplaats, maar had ermee te maken dat wij een brede symfonische muziekvoorziening wilden inzetten en die 1,5 miljoen daarvoor wilden benutten, voor die arrangeur, die heel goed werk heeft geleverd. Dus dat had er echt niks mee te maken.

De **voorzitter**: Oké. De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Gaat dit ten koste van minder gehandicaptensport en naar instellingen die onder de zaaglijnen vallen? Nou, ik heb u al eerder over die zaaglijnen uitgelegd hoe wij met

elkaar maximaal die middelen inzetten. Wat betreft de gehandicaptensport: ja, daar zullen we met elkaar in het nieuwe beleidskader forse discussies over moeten voeren, hoe we dat van incidenteel geld – want het is nog steeds voor 90 procent incidenteel geld – kunnen omvormen naar structureel borgen in de begroting van vrijetijd, cultuur, sport en alles wat daarmee samenhangt. Daar zullen wij met elkaar als Staten, en wij met u, goede gesprekken over moeten voeren, en met het veld uiteraard. Maar op dit moment zijn we druk bezig om te kijken hoe we dat met de ombouwmiddelen die we hebben vanuit het coalitieakkoord, vorm en inhoud kunnen geven.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter!

De **voorzitter**: Interruptie Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Is de gedeputeerde het met mij eens dat je die kaders, als je die wilt vaststellen met een budget van 30 miljoen euro, je kan komen tot andere kaders en toekenning van middelen dan met een budget van 25,6 miljoen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Nogmaals, meneer-: dit zijn incidentele middelen, het zijn geen structurele-

De heer **Altundal** (SP): Ik heb een moeilijke achternaam, dat weet ik ook, maar-

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Het zijn geen structurele middelen. U verwacht steeds structurele middelen met incidentele middelen. Incidenteel is voor de periode 2021-2023 30 miljoen euro beschikbaar gesteld.

De **voorzitter**: Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter, ik ken het verschil tussen incidenteel en structureel en volgens mij is het meestal incidenteel. We stellen altijd budgetten vast voor bepaalde periodes. Het gaat er hier om of u met 30 miljoen euro incidentele middelen tot andere kaders kunt komen voor de komende drie jaar, of met 25,6 miljoen andere toekenningen en kaders. Dat vraag ik aan de gedeputeerde.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Als u mij zegt “hiermee legt u al een stukje van de besteding van die 30 miljoen euro vast”: ja.

De **voorzitter**: Goed. Ik wil beiden, zowel degene die interrumpeert als de gedeputeerde, vragen iets minder breedspakig en iets meer to the point te zijn. Vervolgt u uw betoog.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Blijven ze voldoen aan de acht eisen die gesteld zijn, zoals die ook de vorige keer in de afspraak en de schikking- Ja, het werkplan geldt voor alle jaren van de komende vier jaren. Dus het werkplan blijft uitgangspunt van hoe we met elkaar om willen gaan en waar de schikking op betrekking heeft.

Uit welke portefeuille komen die gelden nu? Die komen uit bestuursakkoordmiddelen, ik heb daar net al op geattendeerd: vrijetijd, cultuur en erfgoed. Daaronder vallen de onderwerpen van twee portefeuilles: erfgoed en vrijetijd, sport en cultuur. Over de verdeling daarvan zullen we zeker nog met u in gesprek gaan. En ja, daar nemen we een voorschot op.

Wanneer kunnen PS een startnotitie krijgen over die nieuwe beleidskaders? Wij spreken als het goed is op 25 september met elkaar in een themabijeenkomst, een eerste startbijeenkomst, over deze onderwerpen, en daar bespreken we hoe we het proces voor de toekomst vorm willen geven.

Dan wordt er gezegd: kunnen GS uitleggen hoe zij PS nog serieus nemen? In mijn ogen is dit een statement, ik zie het niet als een vraag. Vergeef me dat ik daar nu even niet op reageer.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, in alle scherp-

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het gaat niet om PS serieus nemen, het gaat om de kaderstellende rol van PS serieus nemen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Daarom zeg ik ook: die wil ik zeer nadrukkelijk zeer serieus nemen. Wij hebben met elkaar een bestaand kader tot en met '20. Dat loopt, daar geven we uitvoering aan, daar zijn ook een aantal processen op gericht en uitgelijnd. Met elkaar, Staten en GS, zullen we een nieuw kader voor de toekomst moeten ontwikkelen en juist daarbinnen zit die hoeveelheid incidenteel geld, om die ombuiging te realiseren.

De **voorzitter**: Goed. Gaat u verder met uw betoog.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Impact van corona op pzn. Ja, die impact is ook bij pzn, bij de voorstellingen en alles, heel erg groot. Wij hopen dat dat snel voorbij zal zijn, dat geldt voor alle culturele instellingen, en wij zullen daar zeker goed de vinger aan de pols houden, wat dat betekent voor de uitvoering van de met elkaar gemaakte afspraken. Echter, daar is wel met elkaar ook afgesproken enige coulance met elkaar te hebben. Dat loopt en dat geldt voor de hele culturele sector.

Waarom wel dit orkest en niet de kermissen? Ja, dat is een duidelijke politieke keuze, die de Staten maken, en die is tot op heden niet gemaakt voor de kermissen.

Dat was volgens mij in eerste termijn wat jullie mij voorgelegd hebben en gevraagd hebben.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Overigens even ten aanzien van de twee amendementen: beide ontraden wij van onze zijde.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Toch een aantal niet beantwoorde vragen. Want wij hebben onder andere, en dat hebben meerdere fracties gevraagd, waarom het niet is vastgelegd in de subsidievoorwaarden, die standplaats in Eindhoven. Want het bleek uit de technische vragen van de PvdA dat het daar niet in was vastgelegd.

De **voorzitter**: Oké. Gedeputeerde, ik geef u graag de gelegenheid om die vraag nog te beantwoorden in eerste termijn.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ja, dat kan heel kort en krachtig, want juridisch kun je hem niet vastleggen in de beschikking. Juridisch ligt die vast in het onderliggende stuk onder de beschikking, en dat is het werkplan, en daar ligt die vast.

De **voorzitter**: Dan dank ik de gedeputeerde nogmaals voor zijn beantwoording. Ik had hem inderdaad willen wijzen op het feit dat rondom twee amendementen een oordeel van het college werd gevraagd. Dat heeft u gedaan. Amendement 32 en 33, herhaal ik nog even voor alle duidelijkheid, zijn dus ontraden. Dan stel ik voor om meteen door te gaan met de tweede termijn, voor zover daaraan behoefte is. Als u dat goed vindt – ik zie instemmend geknik –, wil ik als eerste de fractie van de VVD de gelegenheid geven. Mevrouw Scholder, ga uw gang.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, gedeputeerde, wij willen graag dat uitgewerkte werkplan ontvangen via de griffie, zodat we ook zicht hebben op wat er gebeurd is. Dat is altijd goed.

Even kijken, want ik heb wat uitroepkentjes gezet bij wat ik dan misschien nog even in tweede termijn zou willen aanhalen. Wat ik in eerste termijn eigenlijk ook had willen zeggen/vragen, is dat philharmonie ook optreedt in Zeeland. Heeft de gedeputeerde wel eens nagevraagd, of hebt u er een idee van, of de provincie Zeeland ook zou willen bijdragen? Ik bedoel: drie provincies die bijdragen geeft ook weer ruimte in het budget. Dat zou ook aardig kunnen zijn.

De VVD heeft nog één vraag. Wat betekent die prestatieafspraken? In een van de acht prestatieafspraken staat: "Het in partnerschap versterken van de internationale profilering van Brabant en Eindhoven in het bijzonder". Dat is nogal ruimhartig opgesteld. Betekent dit dat de standplaats Brabant moet zijn, om subsidie te behouden, of moeten we dat tussen de regels door lezen, of zou dat misschien wat sterker aangezet kunnen worden?

Wat had ik verder nog? Even zien- Ja, dat is een algemene hè: de VVD vraagt zich verder af of wij als provincie Brabant subsidie verstrekken aan philharmonie zuidnederland met standplaats in Brabant, als Brabants boegbeeld, of aan philharmonie zuidnederland als orkest, ongeacht waar zij zich in de toekomst bevinden. Dat is meer een vraag een beetje naar de bekende weg wellicht.

Tot zover.

De **voorzitter**: Ja, en een aantal debatten gaan we, denk ik, niet overdoen. Maar nu het woord aan de heer Rutjens van de Forum voor Democratie-fractie, indien behoefte aan een tweede termijn.

De heer **Rutjens** (FvD): Nee, dank u, voorzitter. De opmerkingen zijn al gemaakt, de nodige vragen zijn gesteld. Ik denk dat wij over kunnen gaan.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw bijdrage. Dan de heer Hendriks van het CDA.

De heer **Hendriks** (CDA): Nee, geen behoefte aan een tweede termijn.

De **voorzitter**: Altundal van de SP-fractie.

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter. Ik zal proberen kort te zijn. Dank voor de antwoorden van de gedeputeerde. Ik heb nog een vraag aan de gedeputeerde. Er komt een kaderdiscussie aan. Kan de

gedeputeerde ons aangeven wat hij in ieder geval belangrijk vindt vanuit zijn eigen visie, dat in dat kader zeker gerekend kan worden op de komende drie jaar incidentele ondersteuning en middelen? Wij zijn daar benieuwd naar en gaan ervan uit dat de gedeputeerde daar ook een mening en opvatting over heeft.

Dat ons amendement ontraden wordt, vinden we jammer, omdat wij juist de incidentele middelen die in het bestuursakkoord staan vastgesteld op 30 miljoen, dat ook steunen en daar achter staan, en dat blijkbaar dit college z'n eigen bestuursakkoord met 4,5 miljoen verlaagt op dit punt, en wij hiermee ruimte geven aan de gedeputeerde om bij de begroting te zoeken, binnen de algemene middelen, integraal, bij alle terreinen, en dat geeft hem ook meer armslag om de kaders van het beleidsprogramma uit te werken de komende periode. Dus ik zou graag een oproep doen om dat nog een keer mee te wegen bij de afweging inzake ons amendement.

De **voorzitter**: Dank de heer Altundal. Mevrouw Meeuwis, D66, behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Heel kort, voorzitter, want er is wat ons betreft voldoende al gezegd over het moment waarop en de manier waarop we dit voorstel nu behandelen, maar in het belang van de cultuur gaan wij straks akkoord met de meerjarige subsidie, maar wij blijven het kritisch volgen.

De **voorzitter**: Dan de fractie van GroenLinks, mevrouw Van Diemen.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Ja, ik heb nog een openstaande vraag waar ik graag een toezegging over zou willen horen, en dat is de vraag die ik gesteld heb of u ons bij de begroting inzicht wilt geven waar alle gelden binnen het potje van cultuur – en dan laat ik alle andere randverschijnselen er gewoon lekker vanaf –, het potje van cultuur, waar alles aan uitgegeven is, zodat we daar transparant over kunnen zijn naar onszelf maar ook naar de sector.

Verder heb ik de hoop gehad om ook een beetje licht in de duisternis te scheppen voor ons orkest, dus ik ben blij als we straks gaan voor die vierjarige subsidie. Ik ben heel benieuwd naar hoe inderdaad, en daarmee ga ik het amendement van de SP ondersteunen: wij hebben die 30 miljoen enorm hard nodig om dat nieuwe beleidskader goed vorm te geven en structureel vorm te geven. Dus ik zou er echt voor willen pleiten om de gelden van het orkest niet uit dit potje te doen, maar daar vooral even anders naar te kunnen en willen kijken, en dat u daar de ruimte voor neemt. En we verwachten eigenlijk ook, en daar hoeft u van mij geen antwoord op te geven, maar dat doen we de 25ste dan wel, dat een nieuw beleidskader ook weer nieuw onderhandelen betekent over hoeveel financiën daar dan voor nodig zijn.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Van Diemen. De heer Van Hattem-

De heer **Meijer** (D66): Sorry, voorzitter-

De **voorzitter**: Interruptie van de heer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ja, ik heb een punt van orde: dat D66 een motie heeft ingediend die in de spreektekst niet is aangekondigd, maar dat doe ik dan bij dezen alsnog via dit punt van orde.

Motie M137-2020: Motie van treurnis

“Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 september 2020, behandelend het Statenvoorstel 62-20 Middelen voor ondersteuning van philharmonie zuidnederland voor de jaren 2022-2024;

constaterende dat:

- de gedeputeerde voor vrijetijd, cultuur en sport verzuimde de volledige Provinciale Staten correct (via de griffie en openbaar), tijdig en volledig te informeren en daarmee verzuimd heeft in de actieve informatieplicht;

overwegende dat:

- de gedeputeerde met deze misstap een deel van de Provinciale Staten op een ongelukkig moment op een informatieachterstand heeft geplaatst en verwarring zaait;
- de gedeputeerde tijdens de vergadering zijn 'excuses' heeft aangeboden, erkent dat hij een misstap heeft begaan en belooft deze misstap niet nogmaals te begaan;

betreuen het handelen van de gedeputeerde vrijetijd, cultuur en sport inzake het verzuimen van de invulling van de actieve informatieplicht;

en gaan over tot de orde van de dag."

Arend Meijer, D66

De **voorzitter**: Ik moet even checken of dat zo maar kan- `Het mag tijdens de vergadering, dus die motie zien we dan wel tegemoet. De heer Van Hattem is nu aan het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank, voorzitter, en dank voor de heer Meijer dat hij dit nog eventjes aanstipt. Dan kom ik bij het volgende. Ik heb in eerste termijn gevraagd hoe het college erbij komt dat veel Brabanders de activiteiten van de philharmonie bezoeken. Nou, het gaat in totaal om 63.000 bezoekers. Als ik dan kijk naar een commercieel, niet-gesubsidieerd orkest zoals dat van André Rieu, die heeft in 2019 al meer dan 100.000 bezoekers uit 99 landen in Maastricht, en dat in één maand tijd. Dus het "veel Brabanders" is maar een heel relatief begrip.

Dan hoorde ik de gedeputeerde zeggen, van "ja, het is een politieke afweging hoe om te gaan met de kermiscultuur". Nou, om dat toch te bekrachtigen, hebben wij zojuist een motie ingediend als PVV-fractie, om de kermiscultuur in het bijzonder te ondersteunen, maar evenals de volkscultuur, dus we zetten in op de brede basis, een brede culturele basis, van de volkscultuur, en de kermiscultuur in het bijzonder-

De **voorzitter**: U heeft die niet zojuist ingediend, u dient die nú in, want dan doen we het keurig tijdens de spreektijden.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik heb hem zojuist gestuurd aan de griffie.

De **voorzitter**: Ik zal zo nog even zorgen dat de griffier een rondje nummers geeft, zodat we precies weten waar we het over hebben. Mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Een tweede essentieel punt is, en daar heeft de gedeputeerde ook niet op geantwoord in eerste termijn, het draagvlak. Waar is het voor dit college belangrijke draagvlak op gebaseerd? En hij heeft ook geen duidelijkheid gegeven wanneer we nu eindelijk eens een keer die referendumverordening krijgen, zodat de Brabanders zich kunnen uitspreken over zo'n miljoenensubsidie. Dus daarom dient de PVV-fractie een motie in om een referendummogelijkheid over deze meerjarige subsidie mogelijk te maken en dus de subsidie aan pzn niet te verlenen zolang de Brabanders geen mogelijkheid hebben gehad om zich hierover uit te kunnen spreken in een referendum.

Voorzitter. Dan had ik nog gevraagd naar de uitzonderingspositie en het unieke karakter. Nou, daar is wat mij betreft ook geen heel duidelijk antwoord op gekomen. Dus als de gedeputeerde dat nog eens een keer goed zou kunnen uitleggen, dan heb ik het wat dat betreft tot nu toe in tweede termijn verder afgerond.

Dank u wel.

Motie M138-2020: Perspectief voor de kermis / volkscultuur

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 11 september 2020, ter bespreking van SVS 62/20A Middelen voor ondersteuning van de philharmonie zuidnederland voor de jaren 2022-2024;

constaterende dat:

- GS in het Statenvoorstel aangeeft een brede culturele sector van belang te vinden, van een brede basis tot een sterke top;
- GS met dit Statenvoorstel tot doel heeft het cultuursysteem te versterken, met name 'cultuurparticipatie, cultuureducatie en talentontwikkeling in onze op creativiteit en verbeeldingskracht georiënteerde samenleving';
- GS een 'uitzonderingspositie' toekent aan pzn ten opzichte van andere culturele instellingen vanwege het 'unieke karakter en de historie met subsidieaanvragen';
- GS aan pzn met meerjarige ondersteuning pzn 'de nodige zekerheid op langere termijn' wil bieden;

overwegende dat:

- door aan pzn een uitzonderingspositie toe te kennen met een meerjarige miljoenensubsidie er geen sprake is van inzet op een brede culturele sector, maar een eenzijdige focus op een bevoorrechte 'top';
- hierdoor het cultuursysteem niet versterkt wordt, maar de 'basis' juist achtergesteld wordt;
- voor de basis van het cultuursysteem juist de volkscultuur essentieel is, zoals de koren, amateurtheatergezelschappen, Sinterklaas en Zwarte Piet, gilden en schutterijen, carnavalsverenigingen, fanfares, bloemencorso's en de kermiscultuur;
- deze vormen van volkscultuur juist dragend zijn voor een op creativiteit en verbeeldingskracht georiënteerde samenleving;
- door de vanwege het coronavirus genomen overheidsmaatregelen veel activiteiten op het gebied van volkscultuur, zoals Sinterklaasintochten, carnaval en kermissen, geen doorgang kunnen vinden en er voornamelijk geen perspectief op verbetering is;
- binnen de volkscultuur in het bijzonder de kermisexploitanten zeer zwaar worden getroffen nu al maandenlang veel kermissen worden verboden;
- de volkscultuur en met name de daarvan afhankelijke ondernemers de nodige zekerheid op langere termijn verdienen;

roepen GS op:

- af te zien van de € 4,5 miljoen ondersteuning van de philharmonie zuidnederland voor de periode 2022 tot en met 2024 en in plaats daarvan in te zetten op het bieden van perspectief voor de volkscultuur als culturele basis en voor de kermiscultuur in het bijzonder;

en gaan over tot de orde van de dag."

Alexander van Hattem, PVV.

Motie M139-2020: Referendummogelijkheid over meerjarige subsidie pzn

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 11 september 2020, ter bespreking van SVS 62/20A Middelen voor ondersteuning van de philharmonie zuidnederland voor de jaren 2022-2024;

constaterende dat:

- GS in het bestuursakkoord heeft aangegeven dat 'draagvlak' een leidend criterium is voor dit college;
- bij het bestuursakkoord is afgesproken dat Brabanders zich over provinciaal beleid moeten kunnen uitspreken in een referendum;

overwegende dat:

- in dit Statenvoorstel niet duidelijk is in hoeverre er onder de Brabantse burgers draagvlak bestaat voor de meerjarige subsidie aan pzn;
- draagvlak kan worden getoetst door middel van een referendum;
- GS tot op heden geen voorstel voor een referendumverordening heeft aangeboden aan PS;
- de Brabantse burgers zich in een referendum moeten kunnen uitspreken over de inzet van miljoenen aan belastinggeld voor pzn;

dragen GS op:

- geen meerjarige subsidie aan philharmonie zuidnederland voor de periode 2022 tot en met 2024 te verlenen, zolang de Brabantse burgers niet de gelegenheid hebben gehad zich hierover uit te kunnen spreken in een referendum;

en gaan over tot de orde van de dag."

Alexander van Hattem, PVV.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem. Dan mevrouw Van Dijk, behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Heel kort. Wij hebben een vraag gesteld over hoe met de flexibele en de vaste medewerkers wordt omgegaan, of u daar ook goed gaat kijken met deze subsidie.

Er was wat verwarring over amendementen en moties. Excuus daarvoor. Maar ik heb geen reactie van de VVD gehoord op de reactie van de gedeputeerde op hun amendement, dus ik weet niet of ze hem nog aanhouden. Dat is heel kort mijn vraag daarin.

De **voorzitter**: Volgens mij heeft de gedeputeerde duidelijk gereageerd op beide amendementen.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Ik heb alleen geen reactie van de VVD op het antwoord van de gedeputeerde gehoord, wat ze daarmee doen.

De **voorzitter**: Dat klopt, begrijp ik. Dat was uw bijdrage?

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Ja, dat was mijn bijdrage, want anders kan ik niks zeggen daarover.

De **voorzitter**: Nee, dat begrijp ik, maar u zou misschien nog wat meer hebben kunnen zeggen, maar dat is niet het geval. Daarom ga ik over naar de fractie van 50PLUS, de heer Brouwers.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Excuus, voorzitter, maar kan de VVD dan niet even kort reageren? Want dan kan ik wat over dat amendement zeggen.

De **voorzitter**: Ja.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Ik zal er heel kort over zijn, als dat betekent dat u kunt reageren, mevrouw Van Dijk. Het klopt dat ik in mijn tweede termijn niet meer over het amendement ben begonnen. Wij hebben de reactie van de gedeputeerde gehoord en voordat we straks naar de stemming aan het einde van deze dag gaan, wil ik met mijn fractie overleggen.

De **voorzitter**: Oké. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Helder. Dan wachten we even af of die nog blijft staan. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dan ben ik bij de heer Brouwers van de 50PLUS-fractie. Behoeftte aan een tweede termijn?

De heer **Brouwers** (50PLUS): Heel kort, mijnheer de voorzitter. Wij steunen gewoon philharmonie zuidnederland.

De **voorzitter**: Dan ben ik bij de Partij voor de Dieren, mevrouw Vlasveld. Geen behoefte aan een tweede termijn. De Lokaal Brabant-fractie, de heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Nee, heel kort. Blij met de toelichting die we gehoord hebben en de vragen die zijn beantwoord. Dat geeft ons nog steeds aanleiding om hier ondersteuning aan te geven.

De **voorzitter**: Oké, dank. De heer Vreugdenhil, ChristenUnie-SGP-fractie. Geen behoefte. Dan kijk ik even naar de griffier, omdat ik nu niet alle moties en amendementen kan overzien- Even voor de helderheid van het debat en ook degenen die dat elders volgen: ik had al genoemd dat er twee amendementen waren, 32 en 33; daar is al over gesproken. De moties in tweede termijn ingediend betreffen een motie van D66 onder stuknummer 137, dat is een motie van treurnis - u kunt verder digitaal zien waar dat over gaat -, dan is de motie 139 door de Partij voor de Vrijheid ingediend, dat gaat over de referendummogelijkheid, en de motie 138 over het perspectief voor de kermis en de volkscultuur, indiener PVV. Deze moties zijn nog niet van een advies door het college voorzien. Ik wil de gedeputeerde vragen nu in tweede termijn te antwoorden en dus deze moties nog van zijn advies te bedienen. Ik neem aan dat hij dat meteen en terstond ter hand neemt. De gedeputeerde heeft het woord.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): De VVD-fractie heeft gevraagd hoe het nou zit met Zeeland. Binnenkort spreken wij met het college van Zeeland, ook als volledig college van Brabant, en dit zou voor mij in ieder geval een onderwerp van gesprek kunnen zijn, om daar met elkaar over te spreken. Overigens weet ik wel dat daar voorstellingen plaatsvinden. Hoe dat precies afgewikkeld wordt, is wel een punt om nog een keer tegen het licht te houden, maar dat is ook wel weer een zakelijke overeenkomst tussen pzn en de provincie Zeeland. Maar het is wel interessant om daar eens te kijken hoe we misschien in de toekomst nog wat breder met elkaar kunnen optrekken.

Eindhoven heeft als stad een internationale status, laten we eerlijk zijn. Het is een metropool op het gebied van technische ontwikkelingen, enzovoort, en heeft ook heel veel inwoners die graag een goed orkest in de nabijheid willen en een plek waar ze naartoe kunnen. Dat is ook de reden, denk ik, waarom het stadsbestuur van Eindhoven, maar dat zouden ze zelf moeten zeggen, daarin ook fors investeert en daar middelen aan toekent. Dus het internationale karakter, op punt 8, wordt daarmee wel, denk ik, onderstreept.

Dan kom ik bij de vraag van de SP, een zeer sympathieke vraag, van: kan de gedeputeerde al een pre-prioriteit stellen ten aanzien van wat hij en wat GS belangrijk vinden? Ik denk dat we dat in de startbijeenkomst en de bijeenkomsten daarna met elkaar moeten bespreken, want het gaat er ook over wat u als Staten belangrijk vindt en wat de Brabantse samenleving belangrijk vindt, en dan zullen we daar met elkaar een afgewogen beleidskader in moeten ontwikkelen. Dus daar nu al pre-prioriteiten neer te leggen lijkt me niet zo handig op dit moment.

De heer **Hendriks** (CDA): Voorzitter-

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): De CDA-fractie.

De **voorzitter**: Ja, de heer Hendriks.

De heer **Hendriks** (CDA): De drie moties die u net aankondigde staan bij mij in ieder geval nog steeds niet op iBabs.

De **voorzitter**: Wij gaan zorgen dat de moties, ik herhaal even de nummers: 137, 138 en 139, op iBabs komen te staan bij de door u bekende plek. Ik ga ervan uit dat dat nu in orde komt-, in orde *is*, ja. Als het in iBabs staat, leren ze mij altijd: even op het huisje drukken, dan komen de nieuwe stukken binnen. Ik weet niet of dat bij u ook zo is, maar ik wil de gedeputeerde nu vragen verder te gaan.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ja. D66 wijst nog eens op het belang van cultuur in onze samenleving, en dat onderstrepen wij van harte. Dat is een belangrijk onderwerp, dat ook zorgt voor een stuk cohesie binnen de Brabantse samenleving.

Bij de begroting inzicht geven in de cijfers, waar het geld naartoe gaat, dat lijkt mij op zich een heel goede vraag. Overigens is het wel grotendeels terug te vinden in de begroting, want dat heb ik tijdens de coalitieonderhandelingen zelf aardig uitgeplust en -gemind volgens mij. Maar het lijkt me goed dat in een kort staatje inzichtelijk te maken en met elkaar te delen. Overigens zijn we voornemens dat bij de gesprekken over het nieuwe beleidskader ook te doen, zodat u ook kunt zien waar de incidentele posten zitten en waar de structurele posten zitten en de reeds, zeg maar, vergunde posten die al een aantal jaren lopen, of nog lopen, of niet meer gaan lopen.

Kermiscultuur/volkscultuur. Ik heb de motie daarover gezien en zou deze voor nu willen ontraden, of u aanraden hem aan te houden tot het nieuwe beleidskader met elkaar besloten wordt, want dan kunt u prioriteiten stellen waar de middelen naartoe zouden moeten voor de toekomst.

De **voorzitter**: Van Hattem interruptie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja voorzitter, en daar zit nu net de crux, want als wij dit Statenvoorstel vandaag aannemen, is er al een flinke hap genomen uit die middelen en is er dus minder beschikbaar voor andere sectoren die het gewoon keihard nodig hebben.

De **voorzitter**: Dat debat hebben we al een paar keer gevoerd, dat is bekend. De gedeputeerde antwoordt-

De heer **Van Hattem** (PVV): Met die redenering van de gedeputeerde kan ik eigenlijk niks.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter, kan ik even wat vragen aan de heer Van Hattem?

De **voorzitter**: Nou, de volgorde is een beetje dat nu eerst de gedeputeerde de kans krijgt, als hij dat wil.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Ja, ik wil graag mijn betoog eerst afmaken.

De **voorzitter**: Nee, antwoorden op de heer Van Hattem, als u dat wilt.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Nee-

De **voorzitter**: Nee? Oké, dan is de heer Altundal aan de beurt met de volgende interruptie.

De heer **Altundal** (SP): Nou, als mijnheer Van Hattem deze redenering toepast, vraag ik hem dan onze motie te steunen, want dan drukt dat niet op de begroting en hebt u meer ruimte in de kaderdiscussie met betrekking tot uw motie.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem heeft de motie zelf ingediend, dus de kans dat hij hem steunt acht ik redelijk groot.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor de goede verstaander: de heer Altundal bedoelde-

De **voorzitter**: Hij bedoelde het amendement van de SP, ja, goed. Dan gaat nu de gedeputeerde verder-

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, ik wil heel kort op de vraag van de SP reageren, want die is aan mij gesteld.

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het punt van het amendement van de SP is dat het dan weliswaar niet op het cultuurbudget drukt, maar wel 4,5 miljoen euro scheidt uit de algemene middelen, en die algemene middelen zouden ook langs een andere weg weer ingezet kunnen worden voor volkscultuur, of kermiscultuur, of waar wij het belangrijk voor vinden. Dus het blijft een forse uitgave voor een elitair muziekgezelschap en daar zijn we gewoon principieel op tegen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Volgens mij hebben we daar in het debatje met de SP al voldoende aandacht aan besteed.

Dan komen we op het punt van de referendumverordening. Dat proces loopt-

De **voorzitter**: Excuus, er was nog een interruptie door mevrouw Van Diemen.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Ja, ik heb een vraag aan de heer Van Hattem: vindt u harmonieën en fanfares ook volkscultuur?

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Jazeker, voorzitter. We hebben het over dorpsfanfares/-harmonieën waar mensen vaak onbetaald - vaak moeten ze er zelf nog veel geld in steken - optredens verzorgen, en niet zoals zo'n philharmonie zuidnederland volledig vanuit belastinggeld wordt opgetuigd.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Diemen.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Wat jammer is het dan- Ik heb in mijn bijdrage heel duidelijk die hafa's benoemd. Juist de philharmonie is degene die daar de talenten opspoor, die met hen de concerten gaan geven en de kennis die zij hebben overdragen aan onze harmonieën en onze fanfares. Dan zou het u toch sieren om ons orkest te steunen.

De **voorzitter**: Oké.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter-

De **voorzitter**: Nee, nee, ik ga dit debatje nu stoppen. De gedeputeerde gaat verder. Het is mooi geweest.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Het punt van het referendum. We zijn met elkaar druk in gesprek om de voorbereidingen te treffen om met elkaar daar een goed, ordentelijk debat over te kunnen voeren, in de volledige omvang van draagvlak, participatie, tot en met referendum. In de afgelopen week hebben daar ook met een aantal bestuurders van de provincie Limburg, die ons voorgaan in dit proces, over gesproken, want Limburg kent al een referendumverordening sinds 2001. Echter, in het gesprek met Limburg is ook nadrukkelijk naar voren gekomen dat hij tot op heden nog nooit toegepast geworden is. Daar zullen we met elkaar in de ambtelijke voorbereiding en in de voorbereiding binnen GS proberen zo snel mogelijk te komen tot een notitie waarin we met elkaar die zaken uiteenzetten, en dat we daar met u als Staten over in gesprek kunnen gaan. Maar dat zit in meerdere portefeuilles, dat weet u. Het zit eigenlijk bij de heer De Bie en ik geef nu een antwoord namens het hele college op dit punt. Maar wij zijn daar samen druk aan het trekken.

De **voorzitter**: Maar de Staten zijn doorgaans niet zo geïnteresseerd in notities. U moet even preciezer zijn wat u bedoelt, als u zegt wat u aan de Staten wilt geven, of niet.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Op het moment dat wij wat verder zijn in het-, we zijn een hoeveelheid onderzoeken aan het doen "hoe werkt dat in andere provincies, hoe is dat stand gekomen, enzovoort, en wat hebben we daarbij nodig?" Op het moment dat wij verder zijn met dat onderzoek, dan zullen wij u daarover informeren en een notitie geven over de uitgangspunten.

De **voorzitter**: Mij lijkt dat het preciezer moet, maar dat komt dan later wel. Van Hattem, tot slot.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, sowieso spreekt de gedeputeerde altijd namens het hele college; daar mag van worden uitgegaan. Maar het punt is: u geeft nu aan dat het volop in ontwikkeling is, in gesprekken. Ik vraag me dan ook af: in bespreking met wie? Maar er komt dus, als ik u goed begrijp, op korte termijn een nadere actie om deze referendumverordening mogelijk te maken. Dus mijn vraag is: 1. hoe komt u erbij dat er draagvlak is voor dit voorstel, en 2. bent u dan ook bereid om de subsidiebeschikking aan de philharmonie zuidnederland niet te verlenen totdat de mogelijkheid er is geweest voor de burgers om zich in het referendum uit te kunnen spreken?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Wat betreft draagvlak, kan ik er, hoop ik, toch op rekenen op dat u als democratisch gekozen vertegenwoordigers van de Brabantse samenleving voor een belangrijk

deel ook degenen zijn die ons vertegenwoordigen als Brabanders, en dat u kunt bogen op een stuk draagvlak in de samenleving.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): De uitzonderingspositie van pzn is ontstaan in 2013, toen door een korting op de rijkssubsidies een fors probleem ontstaan was en het Brabants Orkest samengevoegd is met het Limburgs Orkest en met elkaar pzn gevormd is. Op dat moment is de uitzonderingspositie ontstaan en is gemeend – en ik proef ook dat een meerderheid van de Staten dat een goed besluit vond in die tijd, en nu nog steeds – dat dit waardevolle stuk in ons cultuur-ecosysteem overeind bleef. Daar is die uitzonderingspositie ontstaan en die proberen we nu met deze subsidie nog eenmalig, of één periode, tot 2024, helder invulling te geven, en daarna in de subsidieverordening ‘Hedendaagse kunsten’, die dan mogelijk wat aangepast moet worden, als ik op de reactie van de VVD even nog verder inga. Maar daar is hij ontstaan, die uitzonderingspositie, omdat de Staten in die tijd vonden dat het Brabants orkest, gefuseerd met Limburg, niet mocht verdwijnen.

Wat betreft de vraag van mevrouw Van Dijk over de vaste medewerkers: het orkest kent 155 medewerkers ongeveer, in die orde van grootte, met niet allemaal fulltime-jobs enzovoort, er zit ook een aantal deeltijd-jobs bij, en ongeveer een 90-tal fte muzikanten die daarin zitten. En ja, daar is zorg voor. Aan de andere kant is het natuurlijk ook zo dat het specialisten zijn, professionals, die een dergelijk orkest ook nodig hebben om hun kunsten en hun kennis en kunde te laten zien. Dus er zit wel een wederzijdse werking in. Mevrouw Van Dijk zwaait-

De **voorzitter**: Mevrouw Van Dijk krijgt de gelegenheid voor een interruptie.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik vind het heel fijn dat de gedeputeerde mij getallen geeft, maar het ging mij om de zorg om die mensen te behouden in de komende tijd, nu er zo weinig optredens zijn, of die optredens beperkt zijn, en hoe u dat met elkaar afspreekt. Ik bedoel: als je een subsidie krijgt, zo fors, daar zijn we nu over aan het besluiten, wil ik ook wel weten hoe u bij gaat dragen in de zorgen, maar ook hoe u zorgt dat ze daar hun mensen vasthouden, en dan niet alleen de muzikanten, maar ook al die mensen eromheen, want die zijn juist-

De **voorzitter**: Uw vraag is wel helder. De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): De vraag is inderdaad helder. Ook de intendant heeft daar met ons over gesproken, en dan blijkt dat op dit moment gelukkig, door de verruiming van de maatregelen en de mogelijkheden die ze hebben om te repeteren en om met elkaar weer dingen te doen, dat ruimte biedt om een goede invulling- en ook weer met amateurorkesten en andere aan de slag te gaan, en met dirigentenopleiding enzovoort, om dat te doen. Maar het is inderdaad een tijdje heel erg slecht geweest onder de geldende voorwaarden. Dat klopt.

De **voorzitter**: Uw reactie op motie 137 dan nog.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Motie 137. Ja, voorzitter, ik denk dat ik dit aan de Staten laat, om hier iets van te vinden.

De **voorzitter**: Oordeel Staten.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Ja.

De **voorzitter**: Prima. Dank voor uw tweede termijn. Dan sluit ik nu de beraadslagingen over dit voorstel en stel voor door te gaan met de behandeling van het volgende bespreekonderwerp, omdat we afgesproken hebben te stemmen aan het einde vanwege de coronamaatregelen. Ik toets even of we meteen door kunnen, of dat er behoefte is aan even vertreden-

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Even schorsen, want ik ben niet de woordvoerder.

De **voorzitter**: Precies, dan is dat sowieso even aan de orde. Ik stel voor vijf minuten te schorsen, ervan uitgaande dat de andere woordvoerders klaar staan om de zaal binnen te treden. Dat kunnen we nog wat opwekken met de bel, dus ik wil vragen die even te luiden, zodat diegenen weten dat ze hier worden besteld. De vergadering is voor vijf minuten geschorst.

Schorsing (17.25-17.30)

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering.

71/20 Vaststellen Herstelbesluit Windenergie A16

De **voorzitter**: Aan de orde is het Statenvoorstel dat ziet op het vaststellen van een herstelbesluit windenergie A16. We hebben vanochtend in de agendavergadering met elkaar duidelijke afspraken gemaakt dat het alleen daarover gaat, dus geen generiek debat over windenergie of energiepolicies. Waarom kijkt u nou, mijnheer Van den Berg!?

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter, ik wou net een halfuurtje beginnen, maar ik zal het op die manier doen dan.

De **voorzitter**: Goed, u snapt hem wel. Mevrouw Dirken heeft het woord, de VVD-fractie

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ja, voorzitter, dank u wel. De bespreking van dit onderwerp op dit moment, vandaag, is toch wel speciaal. Daarbij doel ik dan niet zozeer op de vraag of andere onderwerpen die vandaag besproken zijn een ander belang zouden kennen dan dit onderwerp, maar op het feit dat dit echt het laatste onderwerp is dat onder uw voorzitterschap wordt besproken, en in dit geval een onderwerp dat we beiden de laatste jaren al regelmatig voorbij hebben zien komen. We gaan er op een ander moment uiteraard nog uitgebreid bij stilstaan, maar om dit moment toch een beetje te markeren, een beetje in uw eigen woorden alvast: bedankt voor uw belangrijke en immer zeer gewaardeerde bijdrage aan onze Brabantse democratie!

Voorzitter. Zoals u net al zei, de VVD is verder niet van plan de inhoudelijke discussie opnieuw te doen over de vraag of er wel of geen windmolens langs de A16 moeten komen en ook ik roep andere fracties op dat niet te doen. Dat debat hebben we immers een paar jaar geleden al gedaan en vandaag gaat het alleen om het vaststellen van wijzigingen die nodig zijn om het besluit juridisch te laten kloppen. Het zal u niet verrassen dat de VVD daarmee kan instemmen. Wat ons wel van het hart moet, is dat we bij een aantal van de voorgestelde wijzigingen ons toch afvragen of dat nou niet wat beter had gekund aan de voorkant, bij het maken van plannen. Dat dat allemaal nu achteraf gerepareerd moet worden draagt niet altijd bij aan de geloofwaardigheid van dit soort overheidsbesluiten, en dat vinden wij als VVD jammer. Kan de gedeputeerde in dat kader aangeven of dit soort trajecten in huis ook geëvalueerd wordt en of

daarbij voldoende de vraag wordt gesteld hoe in de toekomst dit soort missers kan worden voorkomen? En als zo'n evaluatie er is, wordt er dan ook actie op ondernomen, zodat wij in de komende jaren minder, of liefst helemaal geen herstelbesluiten meer hoeven nemen die te maken hebben met zaken die aan de voorkant over het hoofd zijn gezien, hoeveel begrip we ook hebben voor het feit dat dit om heel ingewikkelde procedures gaat? Elk herstelbesluit kost immers tijd en dat gaat allemaal ten koste van de realisatie van plannen-

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter, is de fractie van de VVD het met mij eens dat de grootste fout die hier gemaakt is, en in dat hele project, is dat de burger volledig over het hoofd gezien is, dat de omwonende volledig over het hoofd gezien is bij aanvang van het project, en dat daardoor een hele hoop gedonder eigenlijk ontstaat?

De **voorzitter**: Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Nee, dat ben ik niet met de fractie van de PVV eens.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dank u wel. Waar wij het wel mee eens zijn, is dat elk herstelbesluit tijd kost en dat dat allemaal ten koste gaat van de realisatie van plannen, terwijl wij als VVD juist staan voor een slagvaardig bestuur dat zorgt dat zaken gerealiseerd worden in Brabant. Wat ons betreft dus nu snel aan de slag.

Voorzitter, tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dirken, ook voor haar aardige woorden. De heer Duijs, Forum voor Democratie.

De heer **Duijs** (FvD): Voorzitter, dank. Ja, windturbines A16, daar hebben we vaker wat over gehoord. Ik meen me bijvoorbeeld nog een fantastische speech van onze huidige fractievoorzitter, de heer Rutjens, te herinneren met betrekking tot de partiële herziening op het inpassingsplan. Het eigenlijke inpassingsplan stond voor ons aantreden hier in deze Staten al eens centraal. In de partiële herziening stonden een aantal wijzigingen centraal die de weg vrij moesten maken voor het plan. Nu blijkt dat de Raad van State wederom een aantal gebreken constateert en aanpassing verlangt. Is dit nu de laatste keer dat dit plan voorligt, vraag ik aan de gedeputeerde. Keer op keer blijkt dat door haastige spoed het betreffende plan opnieuw moet worden gewijzigd en vastgesteld. Voor de derde en hopelijk laatste keer spreken we vandaag over de plannen naast de A16.

Voorzitter. Het mag duidelijk zijn: dit project is niet ons project. Wij zijn niet de architecten van dit plan en staan dus ook niet aan de basis van dit plan. Wel hebben wij destijds, tijdens de bespreking van de partiële herziening, via een motie aandacht gevraagd voor een van de problemen die voorlagen. U kunt zich misschien nog herinneren dat FvD voorzag en aandacht heeft gevraagd voor het feit dat turbine B7 en De Kroeten te dicht bij elkaar stonden. Mede door ons aandringen is één turbine ontmanteld. Het eigenlijke plan staat vandaag niet ter discussie, dat hoorden we zojuist al. Daar is immers al voor onze tijd in 2018 hier in deze Staten overeenstemming over bereikt. Wel zien we dat er kennelijk keer op keer aan het plan moet worden geschaafd en dat een zekere haast daaraan ten grondslag ligt.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw bijdrage. Dan ben ik u bij de SP-fractie, de heer Everling.

De heer **Everling** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik ga het heel erg kort houden. Ik sluit me aan bij de inleidende woorden van mevrouw Dirken van de VVD en ook met de rest van haar betoog kan ik eigenlijk wel instemmen. Daar wil ik het bij laten.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Everling. Dan ben ik bij de GroenLinks-fractie, mevrouw van Diemen.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Ja, ook ik ga het niet lang maken. Het zijn uiteindelijk technische wijzigingen. Maar de A16 wordt zo gezien als voorbeeld voor alle andere windmolenprojecten, en we hebben hem heel hard nodig om onze bijdrage voor de windenergie en onze afspraken daarover te kunnen nakomen. Ook ik wil even de vraag centraal stellen: wat leren we hier nu van, van alle perikelen rondom dit planproces? Dus welke lessen trekken we daaruit om volgende projecten sneller te kunnen laten verlopen? Waarschijnlijk levert dat vragen op waar nog geen antwoord op is, maar waar we wel van willen leren en we graag een terugkoppeling van zouden willen hebben, hoe we dat dan beter kunnen doen. En eigenlijk is er dan nog maar één vraag open: is er nu nog wel restrisico als we deze wijzigingen vaststellen? Dus zijn nu daadwerkelijk alle angels uit dit planproces? Want we zullen toch moeten gaan starten, wil het niet ten koste gaan van heel veel in onze windmonitor.

De **voorzitter**: Ja. Ik dank mevrouw Van Diemen. Dan de heer Van den Berg van de PVV-fractie nu.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dank u, voorzitter. De PVV wil graag weten wat de consequenties zijn als de Staten vandaag dit voorstel verwerpen. Mag de PVV dan samen met heel veel omwonenden hopen dat het plaatsen van een of meerdere van die gigantische windturbines dan al dan niet definitief van de baan is? Daar willen we graag een reactie op. Op het oog zijn het namelijk voor deze Staten wat onbeduidende technische aanpassingen, maar voor omwonenden is het verwerpen een laatste strohalm om het naderend onheil te voorkomen, naast de constatering dat de uitspraak van het EU-hof, dat industriële windenergie - en daar hebben we het hier over - geen nadelige gezondheidseffecten mag veroorzaken, wel eens alle turbines en plannen stil zou kunnen zetten. Hoe denkt de gedeputeerde daarover?

De Raad van State dan, die bekeek nauwkeurig in hoeverre zich louter dankzij subsidie verrijkende ondernemers omwonenden mogen tergen met hun even volstrekt nutteloze als megalomane klimaatgevaartes. 5 uur en 40 minuten slagschaduw - aan de slagschaduw, dacht ik al net na de toespraak van mevrouw Dirken -, een stroboscoopeffect, is volgens de Raad van State aanvaardbaar. Droge waterboarding noem ik het wel eens, je wordt er knettergek van, en dat al binnen één minuut. Ook mag er overdag een geluidsniveau zijn van 47 en in de nacht van 41 decibel. Om daarvan een beetje een voorstelling te maken: bijna net zo erg als het luisteren naar Radio 1 is het effect dat je krijgt wanneer je buurvrouw die hardhorend is diezelfde Radio 1 aanzet en je door de muur ongeveer dit hoort: frabwababratruzazagwegwoa-

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Berg, ik zal zorgen dat we een manier vinden om dit adequaat in de notulen vast te leggen! Gaat u verder.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik zei, geheel in de traditie van Radio 1: Timmermans is een held en Trump is slecht. Dat zei ik eigenlijk zo'n beetje mompelend. Maar goed, daar kun je niet van slapen en je wordt ook horendol van het infrason geluid, het niet hoorbare geluid dat je heel nerveus en onheimisch

laat voelen. Dat is heel verschrikkelijk. En dat moet allemaal maar omdat iemand subsidie wil graaien, want niemand zet zo'n klimaatminaret neer zonder een miljoenengreep te kunnen doen uit de miljarden zware subsidiesnoepot. Deelt u die constatering, beste college?

Maar goed. Belangrijk vinden wij dat onze geachte gedeputeerde, en ons college, kan garanderen dat, mocht dit Statenvoorstel onverhoopt toch worden aangenomen – ik acht die kans aanwezig namelijk –, de winturbines stilgezet worden indien die geluidsnormen overschreden worden.

De **voorzitter**: Wilt u gaan afronden?

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja. Strenge handhaving hierop lijkt de PVV het op één na beste idee. Het beste idee is uiteraard het hele plan überhaupt te schrappen.

Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van den Berg voor zijn bijdrage. De fractie van 50PLUS, de heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Bedankt, mijnheer de voorzitter. Ik zal het kort houden. Ik sluit me ook aan bij mevrouw Dirken, en dan zeker bij het inleidende verhaal, maar ook zeker bij de opmerking die zij had over dit herstelbesluit.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Brouwers. De heer Van der Wel, Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter, dank u wel.

Voorzitter. Een gewijzigd besluit op de windmolens A16. Bij de vorige behandeling hebben wij aangegeven, heel specifiek, dat er een windmolen bij Galder staat die in de aanliegroute voor vogels staat en ook hinderlijk is voor vleermuizen. Navraag bij een ecoloog heeft ons dat ook geleerd en bevestigd. Dat hebben we indertijd ook aangegeven, maar helaas is dat niet verder uitgewerkt of aangepast en dat resulteert erin dat we opnieuw niet voor dit voorstel kunnen stemmen, alhoewel wij wel absoluut voor windenergie zijn.

De **voorzitter**: Ik dank de heer van der Wel. Dan de Lokaal Brabant-partij, de heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Heel kort. Ik heb geen vragen en wij kunnen ons vinden in het herstelbesluit zoals dat voorligt.

De **voorzitter**: Dank u zeer. De heer Vreugdenhil, ChristenUnie-SGP dan- Die gaat geen gebruikmaken van de eerste termijn. Dan wil ik gedeputeerde Ronnes vragen of hij in staat en bereid is terstond de beantwoording aan te vangen. Dat is zo.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, zeker. Om twee redenen is dit een belangrijk besluit: inderdaad de inleiding van mevrouw Dirken, maar ik wil toch ook bevestigen dat twee jaar geleden het besluit van het Provinciale Inpassingsplan hier genomen is en dat er twee jaar ook hard gewerkt is om het zo ver te brengen als het nu is. De procedures zijn grotendeels doorlopen en hebben geleid tot deze aanpassingen. De opmerking die ik van meerdere fracties hoor is: was dit nu nodig en hadden we niet in een eerdere fase kunnen ontdekken dat we een aantal onvolkomenheden eerder hadden kunnen ontdekken? Ja, dit is een continu proces. Continu moeten we bij dit soort complexe, ingewikkelde Provinciale Inpassingsplannen, en

die zijn groot, met heel veel aspecten, echt goed kijken dat we echt de puntjes op de i zetten als het gaat om de kleine onderdelen. De Raad van State heeft deze omissies, of zaken die ze graag opgelost willen zien, geconstateerd en aan ons meegegeven en die hebben we u derhalve als voorstel voorgelegd, om die op deze manier te repareren. We blijven inderdaad leren van dit soort aanpak en ook de onderdelen die in de juridische aspecten van het plan zitten en we zullen de volgende keer proberen mee te nemen dat dit niet meer gebeurt.

Forum voor Democratie heeft gevraagd of dit nu de laatste keer is dat we het hierover hebben. Nou, het is zo dat het herstelbeleid kan leiden tot nieuwe beroepschrijven, dus ik kan daar geen garantie op geven. Onze inzet is dat natuurlijk met deze reparatie wel, maar uiteindelijk is het de Raad van State die daar het eindoordeel over geeft.

Verder, en dan maak ik de link richting de opmerking van de Partij voor de Dieren over het Galder, is er een onderdeel dat nog in procedure is bij de Raad van State als het gaat om de Wet natuurbeheer op Galder, dat onderdeel. Dus dat loopt nog. Het is even afwachten wat eruit komt. Als we dat horen zullen we u ook inlichten wat daar de uitkomsten van zijn.

De heer Van den Berg vroeg: wat is nu de consequentie als we dit niet aannemen? Nou, de Raad van State heeft eigenlijk positief geoordeeld over dit plan, maar heeft ten aanzien van een aantal onderdelen opgemerkt dat er toch een stuk reparatie moet plaatsvinden. Mocht dat niet gebeuren, dan betekent het dat juist die onderdelen niet door kunnen gaan. Maar bijvoorbeeld door het intrekken van een aantal besluiten door het college van Breda zie je al dat een aantal onderdelen al automatisch is opgelost. Dus het gaat om een klein onderdeel van het totaalplan, maar het zou wel goed zijn dat we vandaag uw steun kunnen krijgen voor deze reparatie, zodat we dit omvangrijke plan, toch 25 procent van de opgave die we als provincie hebben, tot een goed resultaat kunnen gaan brengen.

Volgens mij heb ik dan de allerbelangrijkste onderdelen beantwoord. Eén vraag hangt nog, namelijk de speculaties die er zijn over de mogelijke consequenties van de uitspraak van het EU-hof voor windmolens in Nederland. Ja, het is speculeren om daarop vooruit te lopen, dus dat wil ik op dit moment ook niet doen.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik kijk even rond of er behoefte is aan een tweede termijn. De fractie van de VVD niet, Duijs ook niet. Wie wel? Mijnheer Van der Wel zie ik. Dan geef ik u het woord, mijnheer van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter, hartelijk dank. Ik dank de gedeputeerde voor deze toelichting. Vanochtend hebben we gesproken over de RES'en. We hebben daar ook aangevoerd dat er een aantal maatregelen te nemen zijn om tegemoet te komen aan slachtoffers van vogels en vleermuizen. Ik vroeg mij af of, als die windmolen daar moet blijven staan waar die staat, de provincie bereid is daar een aantal mitigerende maatregelen te nemen, zoals bijvoorbeeld een zwarte wiek, bijvoorbeeld zoals zo'n detectie voor vogels of vleermuizen, om het aantal slachtoffers omlaag te brengen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Wel, dit is welletjes zou ik zeggen, want het gaat aan de randen van de orde, of een beetje lichtjes eroverheen. Het punt is gemaakt. Wilt u nog reageren, mijnheer de gedeputeerde?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Niet meer dan dat dit echt de inhoudelijke discussie is die we eigenlijk gehad hebben op dit onderdeel.

De **voorzitter**: Oké, dan dank ik u voor uw beantwoording en sluit ik de beraadslagingen over dit voorstel. Ik heb begrepen dat er behoefte is aan een korte schorsing voor beraad. Hoe lang is een

schorsing nodig? Tien minuten? Ja, dan stel ik voor dat we om vijf voor zes in de zaal terug zijn voor de stemmingen die als onderdeel van deze vergadering nog resten. De vergadering is geschorst.

Schorsing (17.45-17.57)

De **voorzitter**: Goed, we gaan zo langzamerhand de vergadering heropenen. Mag ik u vragen uw plaatsen in te nemen. Dan ga ik de griffier vragen of we klaar zijn voor de stemming. Ja? We kunnen de stemmingen aanvangen. Dan gaan we dat nu doen.

Stemming

De **voorzitter**: We beginnen uiteraard met de stemmingen over de vandaag besproken bespreekstukken, met daarbij de amendementen en moties. Dat is allereerst de besluitvorming over de philharmonie, laat ik maar even zeggen. We gaan eerst stemmen over amendement 32 en mocht dat worden aangenomen, dan moeten we het nog even hebben over 33. Dat kan aanleiding zijn om het debat nog even te heropenen, maar dat is techniek, daar komen we straks wel op terug. Dan het voorstel, dan drie moties, 137, 138, 139, en dan over het herstelbesluit, en dan is er nog een aantal andere documenten dat ingekomen stukken betreft en notulen waar we over stemmen.

62/20 Middelen voor ondersteuning van de philharmonie zuidnederland voor de jaren 2022-2024

De **voorzitter**: Goed. We beginnen met amendement 32 van de VVD. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Forum.

De heer **Rutjens** (FvD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Hendriks** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Altundal** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor met stemverklaring. De PVV zou liever zien dat de gehele subsidie aan pzn wordt geschrappt, maar beter om het nu eenjarig te doen dan het langjarig te doen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Dit amendement is verworpen. Dan ben ik bij amendement nummer 33, ingediend door de SP-fractie. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Forum voor Democratie.

De heer **Rutjens** (FvD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Hendriks** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Altundal** (SP): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. Terechte kritiek op het proces, desalniettemin willen wij überhaupt geen subsidie naar pzn, ook niet uit algemene middelen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Het amendement is verworpen. Dan zijn we dus nu bij het voorstel zelve, 62/20. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Voor met een stemverklaring. De gedeputeerde merkte in de tweede termijn op dat de status aparte van philharmonie zuidnederland voortduurt tot 2024, en daarna gaat ook de philharmonie mee in de subsidieronde van de hedendaagse kunsten. Dat is voor de VVD reden om dit keer voor het Statenvoorstel te stemmen.

De **voorzitter**: Forum voor Democratie.

De heer **Rutjens** (FvD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Hendriks** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Altundal** (SP): Tegen met een stemverklaring. De financiering van philharmonie uit incidentele middelen van het begrotingsprogramma doet een onverantwoord grote greep uit de toch al beperkte middelen die binnen deze portefeuille beschikbaar zijn.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Tegen met stemverklaring. Wij kennen de waarde van de philharmonie, maar dit moet onderdeel worden van het integrale kader.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Dit voorstel is aangenomen. Dan ben ik nu bij de drie moties. Allereerst motie 137, de motie van treurnis van de fractie van D66. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Forum voor Democratie.

De heer **Rutjens** (FvD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Hendriks** (CDA): Tegen met stemverklaring. Er is een menselijk foutje gemaakt, excuses zijn daarvoor gemaakt, deze motie is veel te zwaar.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Altundal** (SP): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Meijer** (D66): Voor met stemverklaring. D66 hecht grote waarde aan de actieve informatieplicht vanuit GS. Onze treurnis zit daarbij niet in het feit dat onze woordvoerder is vergeten bij een mailtje, ons punt is groter. Afspraken tussen PS en GS zijn niet voor niets gemaakt. Naleving hiervan is volgens ons de enige wijze om de basis van vertrouwen tussen bestuurlijke en controlerende macht te behouden. D66 is gevoelig voor de excuses van de gedeputeerde en is overtuigd dat hij deze fout niet nogmaals zal maken, maar de gang van zaken blijft te betreuren.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor met stemverklaring. Als deze stukken waar het nu over gaat zo van belang waren voor het betreffend dossier, had alles tijdig en openbaar aan het dossier op de website moeten worden toegevoegd, zodat iedereen, ook derden, daar tijdig kennis van konden nemen. Dat is niet gebeurd, dus daarom steunen wij deze motie.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Tegen met stemverklaring. Droef dat D66 deze motie indient, terwijl de gedeputeerde zijn excuses heeft aangeboden.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Tegen met stemverklaring. We vinden het treurig dat de fout erin geslopen is, we vinden het fijn dat de gedeputeerde excuses daarvoor heeft aangeboden en omdat de inhoud van de e-mail geen betrekking heeft op het Statenstuk van vandaag, inhoudelijk gezien, stemmen wij tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Deze motie is verworpen. Dan zijn we nu bij motie onder stuknummer 138. Dat betreft een motie die is ingediend door de PVV, motie Perspectief kermis- en volkscultuur. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Forum voor Democratie.

De heer **Rutjens** (FvD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Hendriks** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Altundal** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan zijn we bij motie 139 over de referendummogelijkheid over de meerjarige subsidie pzn. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Forum voor Democratie.

De heer **Rutjens** (FvD): Tegen met stemverklaring. Wij zijn zeer voor referenda, maar om nu juist deze subsidie hier stop te zetten, dat lijkt echt de verkeerde plaats.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Hendriks** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Altundal** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor met stemverklaring. De PVV neemt onze burgers wel serieus en geeft hen wel de kans om zich over ieder onderwerp uit te kunnen spreken in een referendum.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen.

71/20 Vaststellen Herstelbesluit Windenergie A16

De **voorzitter**: Dan zijn we nu bij stuknummer 71/20, dat betreft het herstelbesluit. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Forum voor Democratie.

De heer **Rutjens** (FvD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Hendriks** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Everling** (SP): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van den Berg** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is aangenomen.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Voorzitter, ik heb een punt van orde. U bent de belangrijkste partij vergeten!

De **voorzitter**: Excuus, excuus! 50PLUS.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Excuus. Dat gebeurt me zelden, maar nu even wel, excuus. En dat dat nu uitgerekend bij u moest gebeuren! Excuses. Desalniettemin kan ik zeggen dat het voorstel is aangenomen. Dan zijn we bij de resterende stemmingen van deze vergadering.

68/20 Lijst ingekomen stukken vergadering Provinciale Staten 11 september 2020

De **voorzitter**: Allereerst de lijst van ingekomen stukken in de periode van 4 juli tot 19 augustus, inclusief de door de griffier voorgestelde wijze van afdoening. Wenst iemand daarover stemming? Nee, dan is dat bij acclamatie aangenomen.

65/20 Notulen vergadering Provinciale Staten 5 juni 2020

De **voorzitter**: Dan zijn er twee voorstellen nog. 65/20, de notulen van de PS-vergadering van 5 juni. Wenst iemand stemming? Nee, dan zijn ze bij acclamatie aangenomen.

69/20 Notulen vergadering Provinciale Staten 19 juni 2020

De **voorzitter**: 69/20, de notulen van 19 juni 2020. Wenst iemand stemming? Dat is niet het geval. Dan zijn ze aangenomen.

Dames en heren. Daarmee komen we aan het einde van een bijzondere vergadering, die, dank daarvoor, langer was dan vanochtend de voorspelling was. Ik heb al tegen collega Bankers straks gezegd: dat was natuurlijk om ons nog wat langer bijeen te houden. Zo heb ik dat ook gevoeld. Met zeer veel waardering heb ik dit mooie ambt mogen doen. Maar alles wat erover te zeggen valt, dat doen we echt in de volgende vergadering, die het formele afscheid in gaat luiden. Dan zal ik graag wat tegen u zeggen, maar u weet dat ik u allen zeer dank. Ik heb u, om toch iets van het afscheid te laten doorklinken in deze

vergadering, vandaag gestuurd het laatste jaarverslag dat ik heb mogen maken. Dat is wederom door twee jonge talenten uit Brabant met veel verbeeldingskracht en vormgevingskunst vormgegeven. Zij hebben de titel verzonnen: 'Doorgeven'. U ziet twee leeuwen, waarvan de ene het stokje aan de andere doorgeeft, met enige fantasie. Ik hoop dat u met mijn gewaardeerde opvolger, de nieuwe commissaris van Brabant, net zo hard werkt aan de toekomst, maar daarover volgende week nog wat meer. Nu is het mooi geweest. Prettig weekend!

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Voorzitter, mag ik nog heel even, voordat iedereen gaat staan - gunt u mij nog een kleine woordmelding. Want ik wil zeggen dat u vandaag weer voortreffelijk heeft voorgezeten. Zoals u al zei, het was een bijzondere laatste PS-vergadering, met onder andere het heropenen van een geschorste vergadering, hoofdelijke stemmingen, technische problemen, een actuele motie en dan ook nog grotendeels met Staten in afgeslankte vorm. Zoals we gewend zijn, is ook de vergadering vandaag vakkundig en oplettend geleid. Namens Provinciale Staten hartelijk dank en tot over twee weken!

Applaus

De **voorzitter**: Dank u wel. Prettig weekend.

Sluiting

De voorzitter sluit om 18.07 uur de vergadering.